

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

KATEDRA GEOGRAFIE

Kristýna GRUNDMANNOVÁ

**Dívčí fotbal v České republice: regionálně-geografická
analýza**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. Mgr. David Fiedor, Ph.D.

Olomouc 2024

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Kristýna Grundmannová (R21808)

Studijní program: Geografie pro vzdělávání

Název práce: Dívčí fotbal v České republice: regionálně-geografická analýza

Title of thesis: Girls' football in the Czech Republic: regional-geographic analysis

Vedoucí práce: doc. Mgr. David Fiedor, Ph.D.

Rozsah práce: 48 stran

Abstrakt: Práce se zabývá dívčím fotbalem v České republice, a to hlavně zastoupením hráček v jednotlivých okresech pomocí regionálně-geografické analýzy v několika soutěžních úrovních v žákovských kategoriích. Práce je dále zaměřena na fotbalový vývoj hráček a jeho závislosti na časové dostupnosti mezi ženskými a mateřskými kluby hráček. K vypočtení míry závislosti je použito statistických metod. Analýza fotbalového vývoje hráček je zaměřena na podíl přestupu do klubu s ženským či dívčím týmem a podíl pokračování ve fotbalové kariéře.

Klíčová slova: fotbalová soutěž, časová dostupnost, regionálně-geografická analýza, okres

Abstract: This thesis is focused on girls' football in the Czech Republic, mainly on the representation of girls' players through regional-geographic analysis in districts across several levels of competitions in youth categories. Next aim follows up the football development of these players and its dependence on time accessibility of women's clubs and girls' first clubs. Statistical methods are used to calculate the dependency rate. The analysis in the players' football development is focused on the rate of transfers to clubs with women's or girls' teams and the rate of continuation in football careers.

Keywords: football competition, time accessibility, regional-geographic analysis, district

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovávala samostatně pod vedením doc. Mgr. Davida Fiedora, Ph.D. a veškeré použité zdroje jsem řádně uvedla a ocitovala v seznamu použité literatury a zdrojů.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce doc. Mgr. Davidu Fiedorovi, Ph.D. za jeho vstřícnost, podněty, přínosné rady a za čas, který mi během psaní práce věnoval. Mé díky patří také doc. Mgr. Jindřichu Frajerovi, Ph.D. za odbornou konzultaci s QGIS a pomoc s daty ohledně časové dostupnosti. V poslední řadě bych chtěla poděkovat mé rodině a příteli za podporu.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kristýna GRUNDMANNOVÁ**
Osobní číslo: **R21808**
Studijní program: **B0114A330002 Geografie pro vzdělávání**
Téma práce: **Dívčí fotbal v České republice: regionálně-geografická analýza**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

V České republice mohou hrát dívky fotbal buď v dívčích oddílech (dívčí i chlapecké soutěže) nebo v chlapeckých oddílech chlapeckou soutěž. Celkový počet dívčích týmů však rozhodně není dostačující a ani jejich rozložení není rovnoměrné, a tak velmi často hrají dívky v chlapeckém oddíle chlapeckou soutěž. Autorka se v práci zaměří na dívky v žákovských kategoriích, přičemž nejprve představí celkové zastoupení fotbalistek v okresech ČR, následně pak bude analyzovat jejich další fotbalový vývoj. Zaměří se přitom na analýzu vzdálenosti jejich mateřského klubu od klubů hrajících ženskou soutěž. Součástí práce bude rešerše odborné literatury zaměřující se na roli prostoru v participaci na sportovní činnosti.

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 – 8 000 slov**
Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Hancock, D.J., Vierimaa, M., Newman, A. 2022. The geography of talent development. *Frontiers in Sports and Active Living* 4: 1031227. <https://doi.org/10.3389/fspor.2022.1031227>
- Ilies, A., Dehoorne, O., Wendt, J., Kozma, G. 2014. For Geography and Sport, Sport Geography or Geography of Sport. *Geosport for Society* 1(1-2), 7-18.
- Soderstrom, T., Brusvik, P., Ferry, M., Lund, S. 2022. Selected 15-year-old boy and girl football players' continuation with football and competitive level in young adulthood: the impact of individual and contextual factors. *European Journal for Sport and Society* 19(4), 368-387. <https://doi.org/10.1080/16138171.2021.2001172>

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. David Fiedor, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 29. března 2023
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2024

L.S.

---

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

---

doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 29. března 2023

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Rešerše odborné literatury	10
2.1 Geografie sportu	10
2.2 Sportovní participace v kontextu prostoru.....	11
2.3 Sportovní participace žen.....	13
3 Ženský fotbal v České republice.....	15
3.1 Vývoj fotbalových soutěží žen.....	15
3.2 Fotbalové soutěže žen v současnosti	16
3.3 Specifická pravidla	17
4 Data a metody	18
5 Výsledky	21
5.1 Zastoupení hráček v žákovských soutěžích.....	21
5.1.1 Zastoupení hráček v okresních žákovských soutěžích	22
5.1.2 Zastoupení hráček v krajských žákovských soutěžích	24
5.1.3 Zastoupení hráček v zemských žákovských soutěžích.....	26
5.2 Fotbalový vývoj dívek	27
5.2.1 Přestup do týmu s družstvem žen nebo dívek.....	27
5.2.2 Ukončení fotbalové kariéry	29
5.3 Časová dostupnost mezi kluby	30
5.3.1 Časová dostupnost mezi mateřským klubem a klubem hrajícím ženskou soutěž	30
5.3.2 Vliv časové dostupnosti na pokračování fotbalové kariéry	32
5.3.3 Vliv úrovně ženského klubu na časové dostupnosti	36
6 Diskuze	39
7 Závěr	41
8 Summary	43
9 Seznam použité literatury a zdrojů	44
9.1 Datové zdroje.....	46
Seznam tabulek.....	47
Seznam obrázků.....	48

1 Úvod

Ženský fotbal se od začátku tisíciletí stal svým rychlým vzestupem a vývojem v některých zemích světa téměř fenoménem. Popularita ženského fotbalu roste v posledních letech i v České republice, což může dosvědčit například nedávné překonání rekordu v návštěvnosti první ženské fotbalové ligy. Ligové derby mezi ženami Sparty a Slavie sledovalo v Edenu přes 6 000 fanoušků (FAČR 2024). Významný posun zaznamenáváme i v mládežnických kategoriích. Již v roce 2017 Česká republika pořádala mistrovství Evropy hráček do 17 let, o pět let později následovala na našem území stejná akce pro hráčky do 19 let. Navíc se tato nejstarší dívčí reprezentace dokázala v minulém roce poprvé kvalifikovat na tuto akci bez jistoty kvalifikace spojené s pořadatelstvím (FAČR 2023c). Na druhou stranu mnoho dívek a žen s fotbalem končí na rozdíl od mužů ve větší míře a z odlišných důvodů. U dívek mohou mít vliv na ukončení kariéry nedostatečný počet dívčích a ženských družstev a také jejich nerovnoměrné prostorové rozmístění. Právě na geografické faktory dostupnosti a jejich vliv na rozvoj další fotbalové kariéry dívek je tato práce zaměřena.

Hlavním tématem bakalářské práce je tedy dívčí fotbal v České republice, konkrétně jeho regionálně-geografická analýza. Dívky lze najít v žákovských fotbalových soutěžích ve třech variantách, a to v chlapeckém oddílu hrající chlapeckou soutěž nebo v dívčím oddílu, který může hrát jak soutěž dívčí, tak i chlapeckou. V současnosti mohou dívky nastupovat v chlapeckých oddílech až do svých 18 let. V České republice jsou soutěže žen pořádány ženským segmentem Fotbalové asociace České republiky a veškerá data z nich jsou spolu se všemi ostatními soutěžemi shromažďována v informačním systému této celostátní fotbalové organizace. V nejvyšší soutěži jsou evidovány pouze dva plně profesionální kluby. Jedná se o pražská „S“. Ke Slavii a Spartě Praha se v posledních sezonách postupně přidávají poloprofesionální ženské týmy 1. FC Slovácka, FC Slovanu Liberec a FC Viktorie Plzeň.

Geografická analýza může sportu obecně, ale i ženskému fotbalu sloužit jako nástroj pro rozšíření poznatků a vyvození závěrů pro následný rozvoj oboru v různých oblastech. Může odhalit odchylky v jednotlivých sportech, v různých zemích a na různých kontinentech a pomoci k jejich rozklíčování, jako například v participaci a faktorech, kterými je ovlivněna. Hlavním cílem této práce je identifikovat rozdíly

v prostorové koncentraci fotbalistek v rámci jednotlivých okresů České republiky a odhalit vliv časové dostupnosti na vývoj jejich další fotbalové kariéry. Tato analýza bude provedena na několika úrovních žákovských soutěží mladších a starších žáků sezony 2015/16. Je zkoumán také vztah mezi mateřským a aktuálním klubem hráček. Výzkumné otázky, na které se tato práce bude snažit odpovědět, zní:

- 1) Jaké jsou regionální rozdíly v zastoupení hráček v chlapeckých soutěžích různých kategorií?
- 2) Jaký vliv má časová dostupnost ženských týmů na další vývoj fotbalové kariéry hráček?
- 3) Jaký vliv má úroveň soutěže aktivních hráček na časové dostupnosti?

Cíle byly spolu s výzkumnými otázkami definovány na základě známých skutečností a procesů, které v ženském a dívčím fotbale probíhají a které vychází z osobních zkušeností a logických předpokladů.

2 Rešerše odborné literatury

Základem pro následující část bakalářské práce je rešerše odborné literatury zabývající se především geografii sportu, problematikou a fenomény s ní spojenou. První část se zabývá obecně oborem geografie sportu v důrazu na počátky oboru a kontext. Ve druhé části budou představeny výsledky mnoha odborných prací o tom, jak prostor ovlivňuje sportovní participaci. V poslední části rešerše budou interpretovány výhradně práce se zaměřením na ženy ve sportu. Jejich účast na sportovních aktivitách bude srovnána s výsledky podobných prací zaměřených na mužské sportovce.

2.1 Geografie sportu

Dle Gaffneyho (2014) je sport ve své podstatě geografický, jelikož se odehrává na určitém místě, které je ohraničené určitým prostorem a omezeno určitým časem. Prostor a čas jsou dvě základní složky geografické analýzy. Efekty sportovních aktivit v prostoru zasahují do mnoha odvětví lidské společnosti. Proto je mnohdy ve sportovně-geografické literatuře přítomna interdisciplinarita. Geografická analýza poskytuje sportu ve všech jeho formách projevu a struktury oporu, rozebírá jeho důsledky na společnost a životní prostředí ve snaze najít efektivní řešení při budování územních systémů (Ilieş et al. 2014). Důležitou roli v územním plánování a politické organizaci zdůrazňuje např. Augustin (1995). Bale a Moen (1995) ve své knize podtrhávají význam role stadionu při vymezení kulturního prostoru města.

V přehledové studii sportovní geografie (Bale & Dejonghe 2008) zmiňují autoři vůbec první geografickou práci, ve které je zmíněn sport. Francouzský geograf Elisée Réclus se ve svém vícesvazkovém díle z roku 1879 několikrát dotýká tématu kriketu (Réclus 1879; Bale & Dejonghe 2008). Po první světové válce vyšla v magazínu *National Geographic* publikace J. R. Hildebranda řešící téma národních sportů a jejich vliv na budování zvyků a historie lidu (Hildebrand 1919; Bale & Dejonghe 2008). V 60. letech minulého století publikoval americký geograf John Rooney práci o geografických důsledcích fotbalu v USA (Rooney 1969; Bale & Dejonghe 2008). Je považován za zakladatele moderní geografie sportu. V roce 1987 byl u založení časopisu *Sport and Place*, který byl vydáván až do roku 2000 (Bale & Dejonghe 2008). V Evropě je za průkopníka geografie sportu považován Brit John Bale, podle některých autorů

nejplodnější odborník v oboru. Články s touto tematikou vydával od poloviny 70. let. Za milník v jeho kariéře i v celém oboru geografie sportu je považována kniha *Sports Geography* z roku 1989, resp. 2003. Přináší teoretické i praktické propojení sportu a místa a zabývá se klíčovými tématy oboru jako je prostor a místo, růst sportu a globalizace, umístění zařízení a další (Bale 1982; Bale 1989; Bale & Dejonghe 2008; Iliş et al. 2014).

2.2 Sportovní participace v kontextu prostoru

Již výše zmíněná studie Johna Rooneyho, která zkoumá geografické variace v původu elitních sportovců, objevuje vzorce v jejich migraci a také se zaměřuje na polohu sportovních zařízení (Rooney 1969; Bale & Dejonghe 2008), pokládá základ pro budoucí studie geografických jevů, prostorových odlišností sportů a jejich účastníků. Existuje mnoho vlivů, které mají dopad na sportovní participaci či rozvoji talentu. Jedním z nich, a často přehlíženým, je vliv geografie, konkrétně místo narození jedince. Jedná se o jev, kdy narození na určitém místě přináší jedinci výhody či nevýhody pro účast nebo určitou výkonnost ve sportu. Vědci tento jev označují jako efekt místa narození (*birthplace effect*) (Hancock et al. 2018; Hancock, Vierimaa & Newman 2022). Jedna z prvních studií o efektech místa narození od Côte et al. (2006) se zaměřila na americké sportovce z několika profesionálních lig. Bylo zjištěno, že největší pravděpodobnost pro dosažení statusu vrcholového sportovce měli jedinci narození ve městech s 50 000 až 100 000 obyvateli. V následujících odstavcích budou shrnuty výsledky studií, které byly na popud této práce provedeny.

Sportovní účast a výkon jsou dvě odlišné věci a je potřeba je rozlišovat. Rossing et al. (2015) tyto dvě fáze popisuje celkem výstižně v přirovnání k epidemiologii, kdy celková mládežnická populace je „rizikovou“ skupinou pro to, stát se mládežnickým hráčem a registrovaní mládežničtí hráči jsou „rizikovou“ skupinou pro to, stát se hráčem elitním. Participaci jedinců v individuálních, týmových sportech a na cvičení (běh, posilování, aerobik, nordic-walking atd.) ve vztahu k velikosti obce zkoumali napříč 22 zeměmi, včetně České republiky, Balish, Rainham a Blanchard (2014). Sportovní účast se významně liší napříč zeměmi, ale lze obecně tvrdit, že obyvatelé větších měst do 100 000 obyvatel vykazují zvýšenou účast na sportech, zejména těch týmových. Život v obci s méně než 10 000 obyvateli má negativní dopad na účast na cvičení. Při výzkumu dánských házenkářů a fotbalistů bylo zjištěno, že s klesající velikostí obce roste

pravděpodobnost být registrovaným hráčem ve zmíněných sportech. Byla navíc zjištěna i souvislost s hustotou populace. Elitní házenkáři pocházeli převážně z méně hustě osídlených oblastí, naopak elitní fotbalisté pocházeli většinou z hustě obydlených oblastí (Rossing et al. 2016).

Většina studií o vlivech efektu místa narození na získání statusu vrcholového sportovce a pravděpodobnosti sportovní participace se shoduje na tom, že ideálním prostředím jsou, alespoň ve větších zemích, menší města (Hancock et al. 2018). Poskytují podporující a intimnější prostředí, snadný přístup k sportovním plochám, rané vystavování se sportovním aktivitám, porovnávání se se staršími vrstevníky a tím získávání cenných zkušeností (Baker et al. 2009; Côté et al. 2006; Turnnidge, Hancock & Côté 2014). Navíc povaha sportů ve větších městech brání rozvoji talentu zvýšenými náklady či časovou náročností (Côté et al. 2006). Co se týče hustoty osídlení, většina výsledků ukazuje jako vhodné prostředí to s menší hustotou zalidnění (Dempsey, Brown & Bramley 2012; Oakes, Forsyth & Schmitz 2007; Raman 2010). Města s menší hustotou osídlení mají také větší pravděpodobnost výskytu zelených ploch, které zvyšují fyzickou aktivitu a mohou usnadňovat rozvoj talentu (Fuller & Gaston 2009; Davison & Lawson 2006; Hancock et al. 2018). V některých výzkumech je patrný posun v ideální velikosti a hustotě měst z malých měst s menší hustotou osídlení k středně velkým městům s vyšší hustotou osídlení, jak je zřejmé z dat z NBA (Côté et al. 2006; Hancock, Vierimaa & Newman 2022).

Existují ovšem faktory, které mnohé výzkumy odklánějí od očekávaných výsledků. Hancock, Vierimaa a Newman (2022) upozorňují například na lišící se strukturu měst a společenství na různých kontinentech (Severní Amerika a Evropa) či dokonce odlišnosti v rámci jednoho kontinentu (Německo a Norsko). Při výzkumu optimální velikosti měst pro narození budoucích olympioniků byly zjištěny velké odlišnosti napříč státy. Malá města byla vhodná pro olympioniky z Velké Británie, středně velká pro USA a velká pro Kanadu a Německo (Baker et al. 2009). Rossing et al. (2016) potvrdili na příkladu dánského fotbalu teorii o zvýšené šanci stát se profesionálním sportovcem, pokud se ve městě nachází profesionální klub. Van Nieuwstadt, Das a Elferink-Gemser (2021) prověřovali tuto teorii na příkladu Nizozemska a dospěli k odlišným výsledkům. Podle nich blízkost profesionálního klubu nezvyšovala pravděpodobnost stát se vrcholovým fotbalistou. Možným vysvětlením je nizozemská

infrastruktura, která může napomoci dostupnosti v této malé zemi a odstranit vliv vzdálenosti. Tyto výsledky naznačují ovlivnění efektu místa narození sociálními, kulturními, geografickými a sportovními faktory specifickými pro danou zemi (Hancock et al. 2018).

2.3 Sportovní participace žen

Z podstaty věci lze předpokládat, že na sportovní participaci, výkonech či odchodu ze sportu mohou mít vliv i genderové rozdíly. To naznačují i některé studie. Při sportovní participaci se dívkám prokazatelně dostává odlišného zacházení od autorit. Většinou se jedná o maličkosti, které však dohromady mohou ovlivnit právě i zmiňovanou participaci. Lze uvést situaci, kdy je dívčí skupině během tělesné výchovy nařizováno cvičit v menší tělocvičně určené pro gymnastiku, zatímco u chlapců probíhá hodina ve velké tělocvičně pro míčové sporty (Coakley & White 1992). Další studie ukazuje, že venkovní sportovní prostory jsou využívány především chlapci, kdežto dívky provozují sport hlavně v krytých sportovních zařízeních (Klein 1993). Obě pohlaví tedy zažívají sport v různých kontextech a jsou do něj různými způsoby zapojovány (MacDonald et al. 2009).

Efekt místa narození v ženském sportu je, ač méně častěji, také předmětem studia. Lidor et al. (2014) se zaměřili na analýzu nejvyšších ženských soutěží v několika míčových sportech. Efekt místa narození byl pozorován u hráček basketbalu, házené a volejbalu, přičemž pro basketbalistky a házenkářky bylo ideální narodit se ve středně velkém městě. Pro volejbalistky bylo výhodné pocházet z měst malých. U hráček fotbalu nebyla zjištěna souvislost mezi místem narození a pravděpodobností stát se prvotřídními hráčkami. Analýza efektu místa narození u amerických golfistek a fotbalistek ukázala, že výsledky jsou shodné s mužskými kolegy. Oblasti s nižší populací poskytují výhodnější podmínky pro rozvoj talentu (MacDonald et al. 2009). V již zmíněné studii o sportovní participaci napříč 22 zeměmi bylo zjištěno, že ve cvičení mají větší pravděpodobnost účasti právě ženy, navíc s vyšším vzděláním. Naopak mladí muži se pravděpodobněji budou účastnit týmových a individuálních sportů (Balish, Rainham & Blanchard 2014).

Studie efektu místa narození, pojednávající o portugalských volejbalistech a volejbalistkách potvrzuje, že sportovci obou pohlaví dosáhli profesionálního statusu nejpravděpodobněji, pokud byli narozeni ve městě středně velkém, co se počtu obyvatel týče. U mužů také platila nepřímá úměrnost mezi hustotou osídlení a dosaženou ligovou úrovní (Hancock et al. 2018). Absence těchto výsledků u žen naznačuje teorii Rossinga et al. (2016), který tvrdí, že pokud výzkum efektu místa narození nenabídne očekávané výsledky, není příčinou struktura města, nýbrž např. kultura sportu v dané zemi. Volejbal je druhým nejčastějším sportem provozovaným portugalskými ženami, tudíž tato tradice pravděpodobně převyšuje vliv struktury měst na participaci (Hancock et al. 2018).

Výzkum Söderströma et al. (2022), analyzující švédské mládežnické fotbalisty a fotbalistky, poukazuje na další odlišnosti mezi sportovní participací dívek a chlapců a také na rozdílné trendy v ukončení kariéry. Z výsledků vyplývá, že výpadek u dívek se děje ve větší míře a začíná dříve v porovnání s chlapci. U dívek je také zřejmé, že pokud v 15 letech hrají na elitní úrovni, zvyšuje se pravděpodobnost toho, že ve 21 letech již nebudou aktivními hráčkami. Příčinou může být dřívější dospívání dívek, méně juniorských týmů, skutečnost, že dívky začínají mnohem dříve hrát v seniorských týmech. Existují totiž slabé hranice mezi mládežnickým a seniorským ženským fotbalem. Při pohledu na možné efekty místa narození Söderström et al. (2022) tvrdí, že pro obě pohlaví platí, že v malých okresech je ukončení kariéry do mladé dospělosti vyšší než ve velkých okresech.

3 Ženský fotbal v České republice

Tato část bakalářské práce bude zaměřena na ženský fotbal, a to především na fotbalové soutěže žen v České republice. Bude představen jejich stručný vývoj a také současná struktura. Dále budou zmíněna některá specifická pravidla, která jsou platná dle Soutěžního řádu mládeže a žen Fotbalové asociace České republiky.

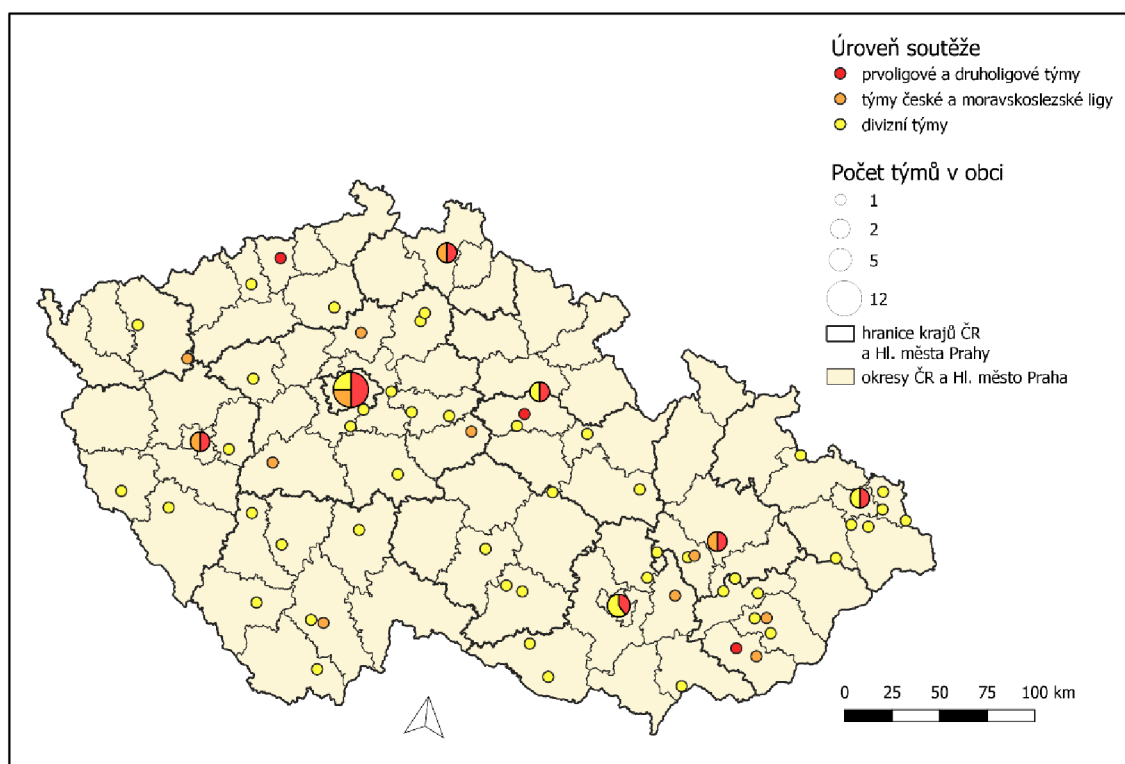
3.1 Vývoj fotbalových soutěží žen

Pokud se chceme věnovat historii jakkoliv související s ženským fotbalem na našem území, neměli bychom opomenout zmínku o průkopnici tohoto sportu v Československu. Za tu je považována Libuše Drahovzalová, která byla v polovině 30. let minulého století u založení prvního ženského fotbalového týmu na našem území, v brněnských Židenicích (Macho 2006). Tato žena o 30 let později poslala několika redakcím dopis, kterým chtěla nastartovat vzestup ženského fotbalu u nás. Nechal ho otisknout pouze časopis Mladý svět. Na popud tohoto článku se přihlásilo přes 30 ženských týmů a v roce 1966 se tedy konal první ročník turnaje O perníkové srdce Mladého světa, který stál na počátku systému soutěží dívčích a ženských týmů v Československu (Fleišingerová 2014; Haniaková, Hrabě & Král 2022).

První oficiální fotbalové soutěže dívčích klubů vznikly roku 1968. Ligová soutěž se hrála na Moravě a ve středních Čechách, obou se účastnilo 7 týmů (Flejšingerová 2014). Roku 1970 již byla struktura rozsáhlejší a propracovanější. Systém zahrnoval Národní ligu složenou z moravské a české části, divize, které byly taktéž rozděleny mezi Čechy (skupina A až E) a Moravu (skupina F až H). Nejnižší jednotku tvořily oblastní soutěže dle počtu přítomných týmů. První ligu v té době hrálo družstvo Slavie a Sparty Praha, Chotěboře, Kaplice, Českých Budějovic, Karlových Varů, Janova nad Nisou nebo Horní Břízy. O dva roky později byla založena pražská soutěž juniorek. Od roku 1975 byla první liga celostátní a existovali také krajské soutěže. Pro ročník 1984/85 byla Národní liga zrušena, zbyly pouze krajské přebory. Systém soutěží v roce 1989 obsahoval pouze dvě ligy v oblastech s více týmy (Flejšingerová 2014; Haniaková, Hrabě & Král 2022). Pro soutěžní ročník 2002/03 vznikla třetiligová soutěž rozdělená do několika skupin dle regionů (Huňáčková 2008).

3.2 Fotbalové soutěže žen v současnosti

V aktuálním ročníku 2023/24 ženská sekce Fotbalové asociace České republiky (FAČR) pořádá šest celostátních soutěží – 1. a 2. ligu, českou fotbalovou ligu (ČFL) a tři divizní soutěže. Součástí struktury ženských soutěží jsou také moravské ligy spadající pod Řídící komisi pro Moravu. Ta organizuje moravskoslezskou ligu žen (MSLŽ) a moravskoslezské divizní soutěže (MSDŽ), opět po třech skupinách. Systém ženských soutěží doplňuje Pohár žen FAČR (FAČR 2023a). Rozložení týmů napříč republikou v těchto soutěžích je vyobrazeno na Obr. 1.

Obr. 1: Týmy hrající ženské soutěže FAČR v sezoně 2023/24
Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

Jestliže se zaměříme na mládežnické dívčí kategorie, FAČR žen organizuje soutěže dorostenek, starších a mladších zákyň. Struktura zahrnuje v nejstarší mládežnické kategorii 1. a 2. ligu a také pohár dorostenek. Starší zákyň se utkávají ve dvou úrovních. První liga je rozdělena na českou a moravskou část. V případě druhé ligy má rozdělení na dvě skupiny jiný než územní důvod. První skupina hraje klasicky na celém hřišti s počtem 11 hráček v základní sestavě, druhá skupina se utkává na menších hřištích odpovídajících polovině celého hřiště. Základní sestava čítá 8 hráček. Soutěže mladších zákyň zahrnují 1. ligu moravskou a českou a 2. ligu pouze pro Čechy (FAČR 2023a).

3.3 Specifická pravidla

V chlapeckém mládežnickém fotbale byly dívky do minulého ročníku oprávněny startovat ve všech mládežnických kategoriích končivaje staršími žáky, a to vždy navíc o jeden rok starší, než chlapci zařazení do těchto věkových kategorií. Při dosažení věku odpovídající starší věkové kategorii během sezony je hráčka oprávněna dokončit probíhající soutěžní ročník v téže kategorii (FAČR 2022). Ovšem z novelizace Soutěžního řádu mládeže a žen FAČR pro soutěžní ročník 2023/24 vyplývá, že dívky jsou oprávněny nastupovat spolu s chlapci i v kategorii dorostu, a to až do přechodu do žen. V kategorii mladšího dorostu tak mohou ke hře nastoupit hráčky stejného věku jako chlapci a v kategorii staršího dorostu mohou do zápasů nastupovat dívky o rok mladší než chlapci patřící do této kategorie. Dále mají dívky nově možnost startovat v kategorii starších žáků a být o dva roky starší než hráči zařazení do této kategorie, a to v okresních, krajských a Pražským fotbalovým svazem pořádaných soutěžích (FAČR 2023b).

Dívky tedy od soutěžního ročníku 2023/24 smějí nastupovat v chlapeckém mládežnickém týmu až do svých 18 let, zatímco do minulého ročníku byly oprávněny startovat s chlapci pouze do dovršení 16 let. Lze se domnívat, že se jedná o snahu FAČR usnadnit dívkám účastnit se fotbalových utkání po co nejdelší dobu bez toho, aby musely zásadně měnit svůj dosavadní způsob života. Může se také jednat o snahu setřít rozdíly mezi dívčím a ženským fotbalem spojeného s absencí klubů, jak naznačuje např. Söderström et al. (2022).

4 Data a metody

Bakalářská práce je zaměřena na oblast dívčího a ženského fotbalu v ČR. Její snahou je najít a odůvodnit možné souvislosti, které vyplynuly z provedené regionálně-geografické analýzy. Rozbor dat byl zaměřen především na odhalení potenciálních regionálních rozdílů v zastoupení fotbalistek a ve vývoji jejich fotbalové kariéry, a to hlavně s ohledem na její pokračování či ukončení.

Hlavní datový soubor, na jehož základech stojí analýza v rámci této práce, vychází z dat FAČR, která jsou dostupná v rámci jejího informačního systému (IS FAČR 2024). Na webu je k dispozici databáze členů, přehled hráčů a soutěží. Také je zde volný přístup ke stažení veškerých úředních dokumentů ohledně registrace, její změny či ukončení a podobných úředních záležitostí. To vše ve dvou webových rozhraních, pro fotbal a futsal zvlášť. Každému hráči v tomto informačním systému je automaticky vytvořena tzv. karta hráče, která obsahuje podrobné informace o registrovaných i bývalých hráčích. Každý jednotlivec zaznamenaný v systému má přidělené tzv. ID člena (identifikační číslo). Z prvního dvojčíslí tohoto osmimístného čísla lze vyčíst rok narození hráče. Ze základních informací o hráči je v kartě přítomno jméno a příjmení jedince, již zmíněné identifikační číslo, věk a datum první registrace. Ve většině případů je součástí karty i fotografie. Stav registrace je rozlišen barevnými kolečky, kdy zelené značí aktivního a červené pak neaktivního hráče. V systému lze najít také hráče s šedým kolečkem, a to, od ročníku 2022/23, až do poloviny března. To se vyskytuje u aktivních jednotlivců, kteří ještě nezaplatili členský příspěvek na aktuální ročník. Dále jsou v kartě hráče k nalezení informace o mateřském klubu¹, tj. klub, ve kterém jedinec v současnosti působí, včetně ID, názvu klubu a data začátku působnosti hráče v tomto klubu. U neaktivních hráčů je uveden poslední klub působnosti, u archivních hráčů se zrušenou registrací tato informace, jakožto i mnoho dalších, není ve většině případů uvedena. Z karty se lze dozvědět, zda má hráč amatérský či profesionální status nebo počet přestupů a hostování v aktuálním ročníku. Poslední dostupné informace jsou k nalezení v tzv. passportu hráče v dolní části karty. Ten obsahuje všechny kluby, ve kterých hráč během kariéry působil od registrace až do současnosti či ukončení registrace, včetně přesného období působení. Součástí jsou i události jako přestupy a hostování, u kterých je přítomno přesné datum uskutečnění. Klíčovou skutečností pro nás byla přítomnost dat

---

¹ dále v textu označován jako klub aktuální, mateřským klubem se poté rozumí klub prvotní

v přehledu soutěží. V systému lze najít data z veškerých soutěží spadajících pod FAČR pořádaných řídicími komisemi pro celostátní soutěže, pro Čechy a Moravu, krajskými a okresními fotbalovými svazy a komisí žen. Jsou zde vedeny ligové, týmové i hráčské statistiky. V rámci sestavování datového souboru byly systematicky zanalyzovány všechny soutěže kategorie E a F, tedy starších a mladších žáků, poté také kategorie N, která odpovídá dívčím žákovským soutěžím, a byly zaznamenány všechny nalezené hráčky. Analýza probíhala postupně po samosprávných krajích České republiky, přičemž začínala vždy u okresních soutěží mladších žáků a končila u krajských soutěží starších žáků. Následovaly soutěže české a moravské v obdobném pořadí věkových kategorií. Posledním krokem systematické analýzy byly soutěže mladších a starších žákyň. Aby mohla být provedena analýza dalšího fotbalového vývoje hráček, byl vybrán nejstarší dostupný ročník 2015/16.

Vznikl tak soubor zahrnující veškeré hráčky zapojené do žákovských fotbalových soutěží v ČR narozené zejména v letech 2000 až 2006. Ten v základní podobě obsahuje jmenný seznam těchto hráček včetně kategorie, úrovně soutěže a klubu, ve kterém hráčka působila v analyzovaném ročníku 2015/16. Dále je ke každé fotbalistce přiřazen mateřský klub. V našem případě se na rozdíl od FAČR jedná o klub, ve kterém byla hráčka poprvé zaregistrována, což se odvíjí od předpokladu, že by tento mateřský klub mohl být nejbližší jejímu bydliště, popř. rodišti. Dalším atributem je skutečnost, zda se jedná o duplikát nebo prvotní nález konkrétní hráčky v databázi. Jelikož se jeden klub může zapojit do několika soutěží různých úrovní, hráčka může nastupovat za více věkových kategorií. Navíc v sezoně 2015/16 byly stále povoleny střídavé starty, tj. být registrován a hrát současně za dva různé týmy. Vyskytlo se tak velké množství opakujících se jednotlivkyň. Tyto duplikáty byly označeny podle pořadí nálezu v systému soutěží postupně od 0, přičemž 0 znamená prvotní výskyt, „originál“. Nejvyšším dosaženým číslem v datovém souboru je číslo 6, tj. hráčka se v databázi objevila v sedmi různých soutěžích či klubech během tohoto ročníku. Při shodě jmen byl dalším rozhodujícím faktorem pro vyvrácení či potvrzení duplikátu mateřský klub. V jednom případě byly oba tyto atributy totožné a rozhodoval ročník narození. Dále byla sledována skutečnost přestupu do týmu hrající ženskou soutěž a také, zda je hráčka stále aktivní. U obou těchto atributů je v případě pozitivního nálezu uveden i název klubu. V případě pokračování kariéry až do současnosti je klub označován jako aktuální. Pro podporu následné analýzy vznikl seznam s týmy hrající ženské fotbalové soutěže v aktuální sezoně 2023/24, ke kterým byl

přiřazen kód obce, ve které klub sídlí. Kód obce byl také přiřazen k mateřským klubům všech hráček. Následně byla vyhotovena analýza časové dostupnosti mezi mateřskými kluby a ženskými týmy². Časová dostupnost byla počítána přes plugin QNEAT3, konkrétně OD Matrix from Layers as Table, v programu QGIS. Vstupními vrstvami byly bodové vrstvy obsahující mateřské kluby zaznamenaných hráček a všechny ženské kluby. Byla brána v potaz dostupnost automobilem po silniční síti s maximálními návrhovými rychlostmi 50 až 120 km/h, nepočítalo se s omezením rychlosti v obcích. Vzdálenost byla počítána od pomyslných středů obcí dle definičních bodů z vrstvy ZABAGED na silniční síti převzaté z téže vrstvy. Vznikla tak data o časové dostupnosti nejbližšího ženského týmu od týmu mateřského pro každou zaznamenanou hráčku. U aktivních hráček byla k dispozici data o časové dostupnosti mezi mateřským a aktuálním klubem. Během působení v IS FAČR byl také průběžně zapisován celkový počet hráčů a zaznamenaných hráček působících v dané soutěži. Výsledné podíly jsou také předmětem následné analýzy.

Ke zpracování výsledkové části byla použita analýza v programu Microsoft Excel. Vizualizace výsledků této analýzy proběhla v programu Microsoft Excel v podobě grafů a tabulek a v programu QGIS v podobě mapových výstupů. Ke zhotovení kartodiagramů v QGIS byla využita zpracovaná data a nástroj geoprocessingu Centroidy. Mapa propojení mateřských klubů s aktuálními a mapa spádovosti byla vytvořena pomocí pluginu PointConnector.

---

² analýza byla vyhotovena doc. J. Frajerem

5 Výsledky

Tato kapitola obsahuje hlavní zjištění, která odhalila analýza již výše zmiňovaného datového souboru obsahujícího seznam hráček v mládežnických soutěžích v ročníku 2015/16. Jsou zde prezentovány poznatky o regionálních rozdílnostech v procentuálním zastoupení ženského pohlaví v žákovských soutěžích napříč kraji a okresy České republiky. Dále je ukázána souvislost mezi ukončením kariéry před nebo po přestupu do dospělé věkové kategorie a časovou dostupností k nejbližšímu klubu hrajícímu ženskou fotbalovou soutěž. Časová dostupnost stále aktivních hráček je řešena odděleně. Rozboru se dočká porovnání časové dostupnosti jejich aktuálního klubu a časově nejbližšího klubu s přihlédnutím na úroveň soutěže, kterou jednotlivé týmy hrají. Podrobněji bude řešen vztah mateřského a aktuálního týmu hráček vzhledem k časové dostupnosti a soutěžní úrovni.

Během systematické analýzy bylo zaznamenáno napříč všemi žákovskými soutěžemi a soutěžemi žákyň celkem 3 340 hráček v ročníku 2015/16. Z tohoto počtu bylo 2 431 záznamů jedinečných. Alespoň dvakrát se v seznamu objevilo 619 fotbalistek, nejméně tři totožné nálezy se vyskytly u 185 jmen. Hráček, které byly zaznamenány alespoň čtyřikrát bylo 72. Nejméně pět nálezů v datovém souboru mělo 23 fotbalistek, šest nálezů 7 fotbalistek a 3 hráčky se v databázi objevily v šesti různých variantách. Celkem 2 591 záznamů pocházelo z chlapeckých soutěží, 749 záznamů pochází ze soutěží žákyň.

5.1 Zastoupení hráček v žákovských soutěžích

Podíl fotbalistek v celkovém počtu hráčů v jednotlivých soutěžích se dle výsledků liší jak mezi regiony, tak mezi různými úrovněmi soutěží. Podíl dívek v chlapeckých soutěžích závisí i na velikosti (úrovni) územní jednotky, pod kterou spadá organizace pořádající danou soutěž. Platí, že soutěže pořádané nejnižšími organizačními jednotkami, okresními fotbalovými svazy, mají v porovnání s krajskými soutěžemi a soutěžemi pořádanými Řídícími komisemi pro Čechy a Moravu v zastoupení dívek v soutěžích nejvyšší podíl (viz Tab. 1). Zaznamenaný počet dívek v chlapeckých soutěžích je tedy

nepřímo úměrný úrovni soutěží, resp. velikosti územní jednotky, která odpovídá působnosti pořádající organizace.

Tab. 1: Zastoupení dívek v chlapeckých žákovských soutěžích podle úrovně v sezoně 2015/16

Úroveň soutěže	Počet soutěží	Hráčů celkem	Z toho dívek	Průměrný podíl dívek [%]
Okresní soutěže	185	31 877	2 005	6,29
Krajské soutěže	75	20 840	535	2,68
Zemské soutěže	22	7 577	51	0,61

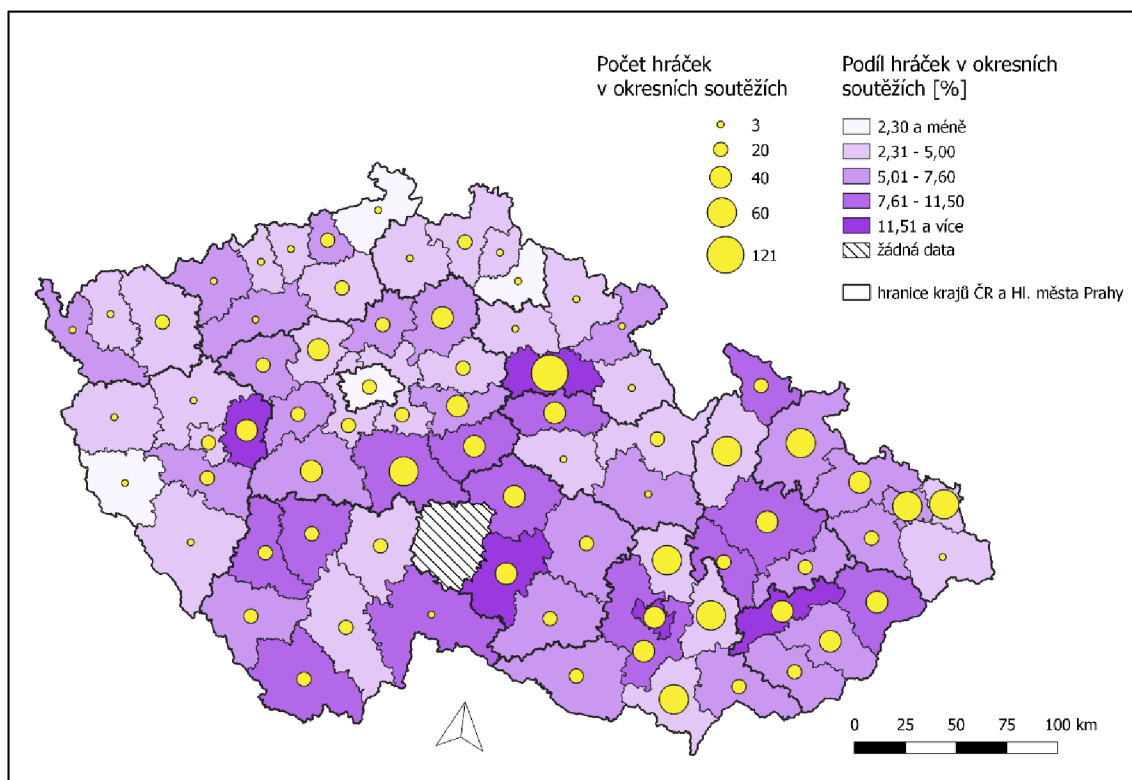
Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

Pozn.: Hlavní město Praha zahrnuto vzhledem k soutěžní struktuře do krajských soutěží

5.1.1 Zastoupení hráček v okresních žákovských soutěžích

Jak již bylo zmíněno, okresní soutěže mají v porovnání s ostatními soutěžními úrovněmi nejvyšší podíl hráček z celkového počtu zaznamenaných hráčů v žákovských kategoriích. Rozdíly mezi jednotlivými územími jsou právě u okresů největší a nejlépe pozorovatelné (viz Obr. 2). Vůbec nejvyšší procentuální zastoupení hráček v žákovských okresních soutěžích má okres Rokycany s téměř pětinným podílem hráček (18,57 %). V okrese Brno-město je zhruba každý šestý hráč v žákovské kategorii ženského pohlaví. Vysoký podíl hráček v okresních soutěžích má také okres Hradec Králové (14,96 %), Jihlava (13,61 %), Kroměříž (13,55 %), Prostějov (11,48 %), Benešov (10,98 %), Český Krumlov (10,82 %) nebo Brno-venkov (10,15 %). Nad průměrnou hodnotou pro okresní soutěže 6,29 % se dostalo dalších 18 okresů včetně Havlíčkova Brodu, Olomouce, Pardubic, Chebu, Bruntálu, Mladé Boleslavi, Příbrami či Uherského Hradiště. Mírně podprůměrné hodnoty vykazují např. okresy Znojmo, Louny, Šumperk, Trutnov, Praha-západ nebo České Budějovice. Vůbec nejmenší průměrný podíl fotbalistek v okresních soutěžích mají okresy Most (2,65 %), Semily (1,65 %) a Děčín (1,02 %), pod hodnotou 1 % nalézáme okres Domažlice (0,69 %). Tyto okresy by se vzhledem ke své socio-ekonomické situaci či geografické poloze daly považovat za periferie republiky. Zajímavostí je, že některé typologicky podobné regiony vykazují opačný trend jako např. Český Krumlov nebo Bruntál. Průměrné zastoupení hráček v pražských soutěžích dosahuje hodnoty 2,27 %, což odpovídá spíše průměrné hodnotě krajských soutěží, jimž se i svou soutěžní strukturou podobá. Důvodem absence dat v okrese Pelhřimov je ten, že pelhřimovský okresní fotbalový svaz v sezoně 2015/16

nepořádal žádné soutěže mladších ani starších žáků. Z Obr. 2 vyplývá, že pokud existuje souvislost mezi podílem a celkovým počtem hráček v jednotlivých okresech, je velice slabá. Při srovnání dvou okresů s podobným počtem hráček v soutěžích (Karviná – 74, Hradec Králové – 82) pozorujeme téměř 12 procentních bodů rozdílu v příslušných podílech.

Obr. 2: Procentuální zastoupení hráček v celkovém počtu hráčů a počet hráček v okresních soutěžích v jednotlivých okresech ČR pro sezonu 2015/16
Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

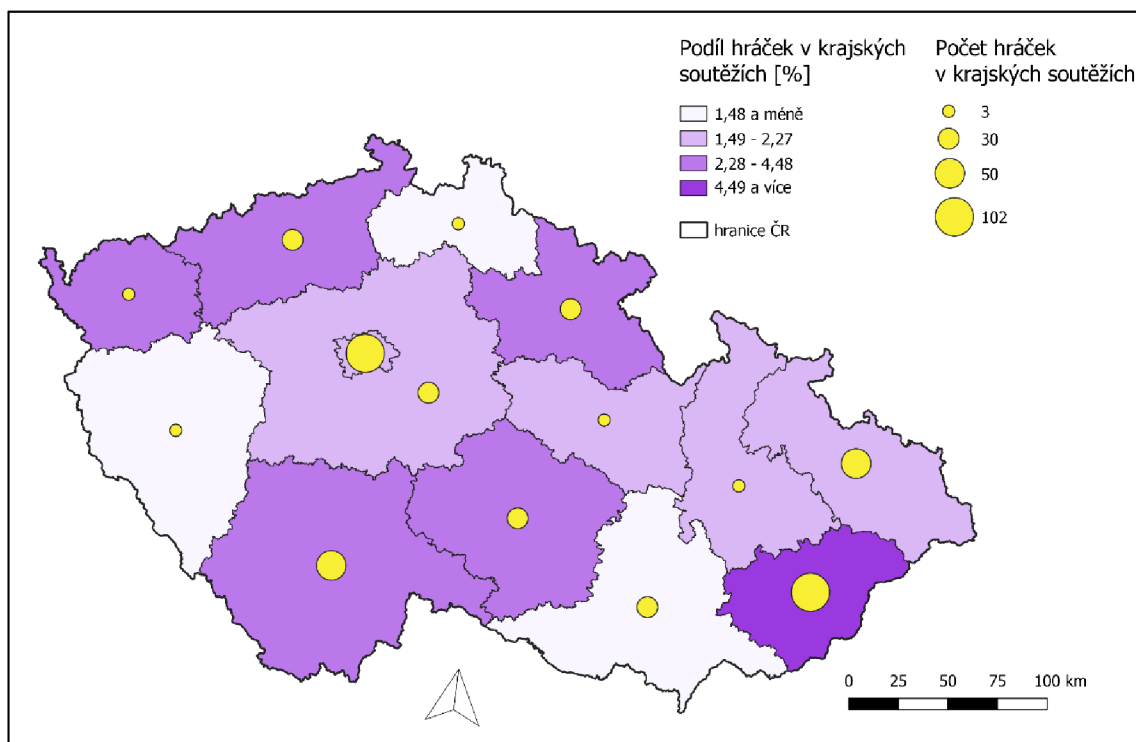
V některých okresech došlo k většímu či menšímu ovlivnění hodnoty podílu hráček přítomností ryze dívčích týmů v chlapeckých žákovských okresních soutěžích. Není totiž neobvyklé, že dívčí týmy hrají kromě soutěže žákyň i druhou soutěž, v tomto případě okresní, společně s chlapeckými týmy. Touto skutečností se zdá být nejvíce ovlivněn okres Hradec Králové, kde mezi účastníky žákovských okresních přeborů se svými dívčími týmy nechybí zdejší FC Hradec Králové a TJ Sokol Třebeš. Podíl na vyšší hodnotě zastoupení má dívčí tým také v Jihlavě díky FKM Vysočina Jihlava. V Kroměříži mezi chlapeckými týmy najdeme DFK Holešov (dnes FK Holešovské holky) a v okrese Brno-město je přítomno v okresní soutěži mladších i starších žáků družstvo dívek Lokomotiva Brno Horní Heršpice. K nezanedbatelnému zvýšení procentuálního podílu hráček v žákovských okresních soutěžích došlo také v okresech

Benešov – tým Minerva FF, Kutná Hora – tým FK Čáslav, Ostrava-město – tým FC Baník Ostrava a v okrese Olomouc – tým SK Olomouc Sigma. Naopak přítomnost dívčího družstva FC Viktoria Plzeň v okresním přeboru neovlivnilo podprůměrnou hodnotu plzeňského městského okresu. Sousední Rokycany ovšem dosahují rekordního čísla i bez přítomnosti ryze dívčího týmu v soutěži. Přítomnost dívčího týmu AC Sparta Praha v jedné z pražských soutěží příliš nezměnilo velmi podprůměrnou hodnotu zastoupení hráček ve srovnání s okresy ČR.

5.1.2 Zastoupení hráček v krajských žákovských soutěžích

Vyšší, krajská úroveň dle dat znamená menší procentuální zastoupení dívek v chlapeckých fotbalových soutěžích než na nižší, okresní úrovni. Průměrný podíl fotbalistek v celkově 75 krajských soutěžích v sezoně 2015/16 je o více než 3,5 procentního bodu nižší než průměrný podíl fotbalistek v celkově 185 okresních soutěžích (viz Tab. 1). Nejvyššího podílu dívek v krajských soutěžích dosahuje jednoznačně Zlínský kraj (6,47 %), jak je patrné z Obr. 3. Tato hodnota velmi narostla díky dívčím družstvům 1. FC Slovácko v krajském přeboru Zlínského kraje mladších i starších žáků. Nadprůměrných hodnot nabývá na rozdíl od údajů z okresních soutěží Karlovarský kraj (4,48 %). I přes absenci dívčích týmů v chlapeckých soutěžích těchto krajů je hodnota Jihočeského (3,35 %), Královéhradeckého (3,18 %) a Ústeckého kraje (3,05 %) nad celkovým průměrem všech krajských soutěží. Kraj Vysočina (2,68 %) s 32 nalezenými hráčkami včetně duplikátů vykazuje naprosto přesně průměrnou hodnotu podílů v samosprávných krajích. Mírně podprůměrných hodnot podílů dívek v krajských soutěžích dosahuje Hlavní město Praha (2,27 %), Moravskoslezský kraj (2,18 %), Olomoucký kraj (2,17 %) a Pardubický kraj (2,10 %). Pod 2% hranicí se nachází kraj Středočeský (1,81 %), Jihomoravský (1,48 %) a Plzeňský (1,21 %). Dalo by se předpokládat, že nízké podíly v krajských soutěžích dvou posledně jmenovaných souvisí s nadprůměrnými hodnotami některých jejich okresů, které byly odhaleny během analýzy okresních soutěží. Středním Čechám by průměr mohla snižovat blízkost Prahy a snadná dostupnost většího množství dívčích týmů.

Obr. 3: Procentuální zastoupení hráček v celkovém počtu hráčů a počet hráček v krajských soutěžích v jednotlivých krajích ČR pro sezonu 2015/16
Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

Pouze o 3 setiny procentního bodu překročil průměr zastoupení dívek v krajských soutěžích v Libereckém kraji 1 %, což koresponduje s podprůměrným podílem dívek v okresních soutěžích ve všech 4 okresech tohoto kraje. I když by se Liberecký kraj velikostí své hráčské základny v žákovských kategoriích a soutěžní strukturou (celkem 597 hráčů ve 3 soutěžích) dal srovnávat s krajem Karlovarským (celkem 429 hráčů ve 2 soutěžích), trend zastoupení hráček v soutěžích těchto krajů je, jak ukazuje Tab. 2, naprosto opačný.

Tab. 2: Zastoupení dívek v chlapeckých žákovských krajských soutěžích v sezoně 2015/16 v jednotlivých krajích ČR podle průměrného podílu

Kraj	Počet soutěží	Hráčů celkem	Z toho dívek	Průměrný podíl dívek [%]
Zlínský	6	1 597	102	6,47
Karlovarský	2	429	20	4,48
Jihočeský	6	1 628	53	3,35
Královéhradecký	5	1 131	33	3,18
Ústecký	5	1 332	39	3,05
Vysočina	6	1 282	32	2,68
Hl. město Praha	12	3 462	78	2,27
Moravskoslezský	8	2 689	58	2,18
Olomoucký	2	772	16	2,17
Pardubický	4	927	20	2,10
Středočeský	5	1 646	34	1,81
Jihomoravský	8	2 324	32	1,48
Plzeňský	3	1 024	12	1,21
Liberecký	3	597	6	1,03

Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

5.1.3 Zastoupení hráček v zemských žákovských soutěžích

Jak již nastavený trend ukazuje, zastoupení dívek v chlapeckých žákovských zemských soutěžích dosahuje velmi nízkého procenta. Řídící komise pro Čechy pořádala v ročníku 2015/16 celkem 12 soutěží, v nichž bylo zaznamenáno přes 4 000 hráčů, avšak z tohoto počtu bylo pouze 21 záznamů dívčích (viz Tab. 3). Oproti tomu moravská komise uspořádala sice méně soutěží, do kterých nastoupilo i méně hráčů. Počet zaznamenaných dívek v moravskoslezských soutěžích však převyšoval účast dívek v soutěžích českých. Tento rozdíl je patrný i na průměrné hodnotě podílu fotbalistek v, pro mládež, nejvyšších soutěžních úrovních. I když hodnoty nedosahují ani hranice 1 %, je zde patrný rozdíl v pravděpodobnosti hrát v nejvyšší žákovské kategorii v chlapeckých soutěžích pro dívky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Tab. 3: Zastoupení dívek v chlapeckých žákovských zemských soutěžích v sezoně 2015/16

Země	Počet soutěží	Hráčů celkem	Z toho dívek	Průměrný podíl dívek [%]
Čechy	12	4 152	21	0,51
Morava	10	3 425	30	0,88

Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

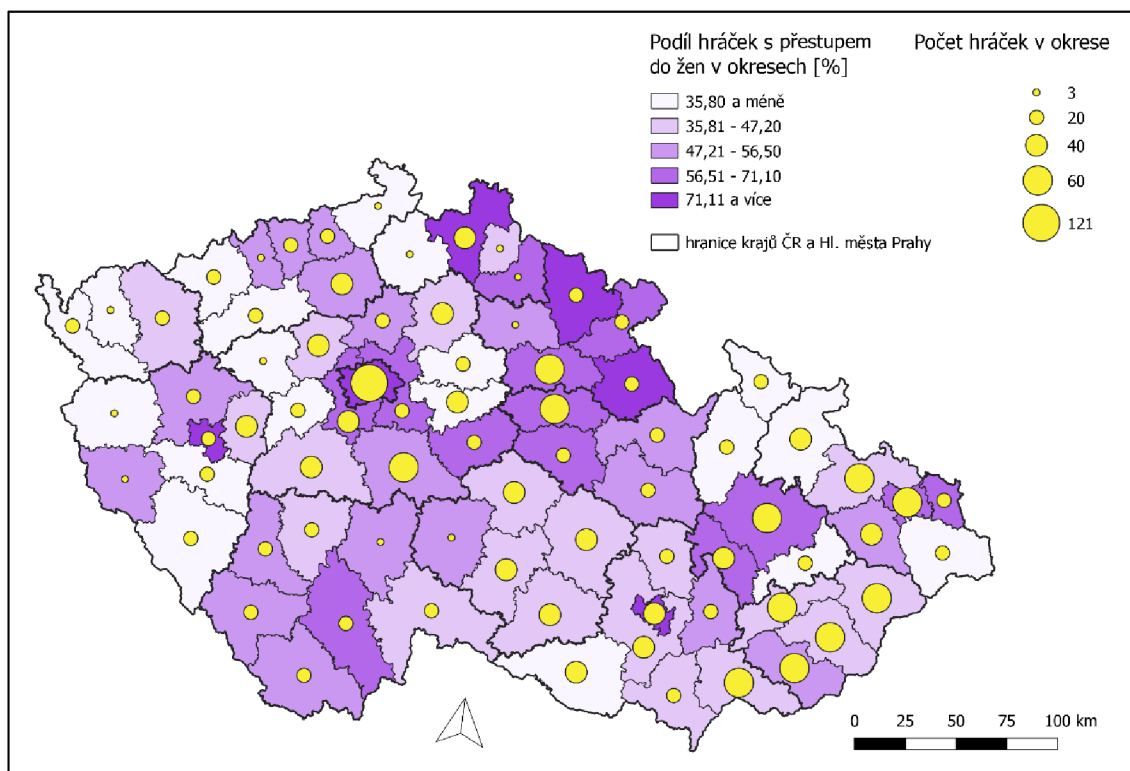
Při podrobnější analýze lze zjistit, že v Čechách měly největší zastoupení na tomto podílu týmy MFK Trutnov s 5 zaznamenanými hráčkami a MFK Chrudim se 4 záznamy ve 12 soutěžích. Alespoň jedna dívka byla detekována v 10 různých týmech. V datech z moravskoslezských soutěžích se nejčastěji vyskytoval tým 1. SK Prostějov s 8 zaznamenanými hráčkami a SK Hanácká Slavia Kroměříž s 5 záznamy. Celkem se alespoň jedna hráčka objevila v 10 různých týmech, stejně jako v Čechách.

5.2 Fotbalový vývoj dívek

Během analýzy v rámci této bakalářské práce byl pozorován také fotbalový vývoj dívek, a to zaprvé v podobě skutečnosti přestupu do týmu mající ženské či dívčí družstvo a zadruhé bylo zkoumáno, zda hráčka stále aktivně působí v některém z ženských týmů nebo zda již fotbalovou kariéru ukončila. V následujících dvou kapitolách budou předloženy výsledky dvou zmíněných atributů. Regionálně-geografická analýza je zaměřena na vizualizaci rozdílů v těchto proměnných v okresech ČR.

5.2.1 Přestup do týmu s družstvem žen nebo dívek

Celkově bylo v žákovských soutěžích a soutěžích žákyň zaznamenáno 2 431 fotbalistek. V absolutních hodnotách vyjádřeno 1 267 dívek se během své kariéry dostalo do ženského či dívčího družstva, což odpovídá těsně nadpoloviční hodnotě, přesněji se jedná o 52,12 % zaznamenaných fotbalistek. Z těchto údajů lze vytušit, že méně než polovina dívek žákovského věku ze sezony 2015/16 byla během své fotbalové kariéry součástí ženského nebo dívčího týmu. Zde hovoříme přesně o 47,88 % fotbalistek, které nikdy nepřestoupily do žen, což odpovídá 1 164 dívkám bez této zkušenosti. Okres mateřského klubu hráčky je považován za okres, do kterého daná hráčka spadá.

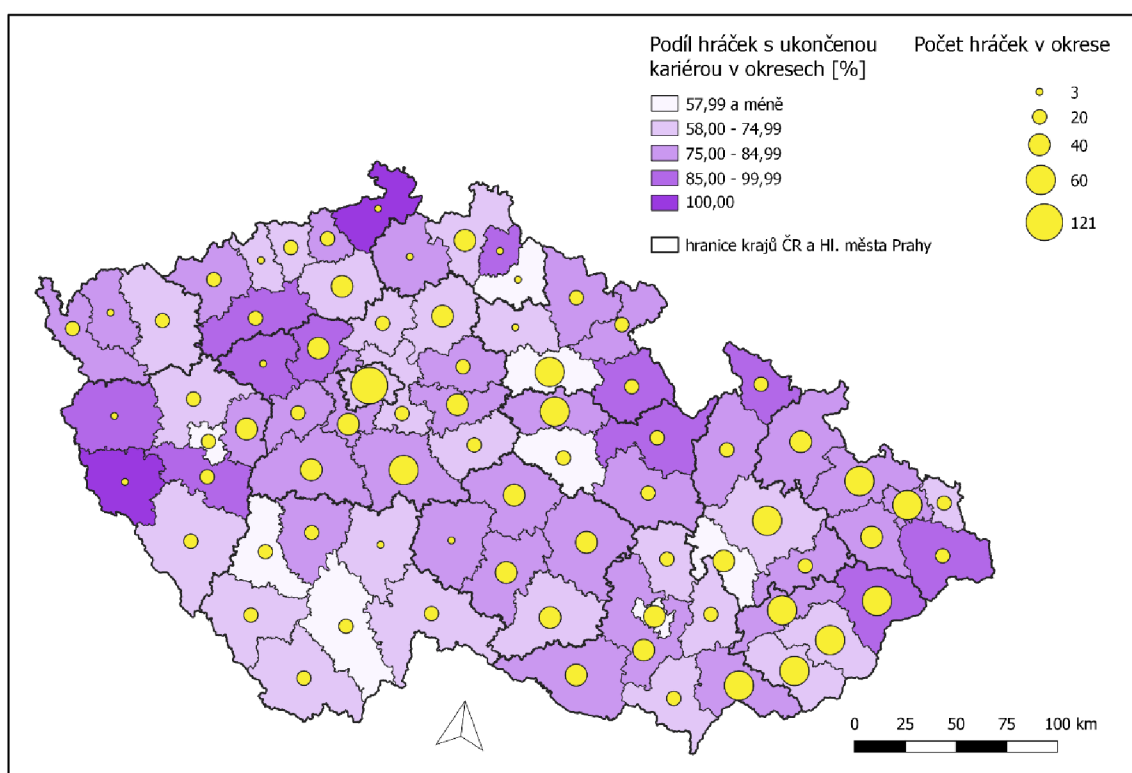

Obr. 4: Podíl hráček ze žákovských soutěží a soutěží žákyň v sezoně 2015/16 v okresech ČR, které během kariéry přestoupily do žen, a celkový počet hráček
Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

Z dat, které jsou vizualizovány na Obr. 4, vyplývá, že nejvyšší pravděpodobnost pro to, stát se během kariéry součástí ženského či dívčího fotbalového týmu mají až na výjimky městské okresy. Vůbec nejvyšší procento přestupu do žen (94,12 %) mají dívky pocházející z okresu Plzeň-město. Trend Plzně následuje také okres Brno-město, Liberec a Hlavní město Praha. Také přes 70 % fotbalistek z Ostravy a Hradce Králové se během kariéry dostalo do dívčího či dokonce ženského týmu. Vyšší hodnoty v Královéhradeckém kraji mají za příčinu přítomnost dívčí žákovské krajské ligy v ročníku 2015/16. Nadprůměrných hodnot dosahují okresy dalších velkých měst a okresy v jejich okolí. Zhruba u dvou třetin dívek z okresu Olomouc, České Budějovice, Pardubice nebo Praha-západ byla indikována působnost v ženském klubu. Naopak nízká či velmi nízká procentuální hodnota dívek, které během fotbalové kariéry přestoupily do týmu žen se, až na výjimky, soustřeďuje do příhraničních periferií republiky. Méně než jedna třetina dívek si v ženském klubu zahraje např. v okrese Česká Lípa, Šumperk, Cheb, Klatovy, Bruntál, Znojmo nebo Tachov. Nejnižší hodnoty v rámci ČR dosahuje okres Jeseník (17,65 %), kdy se pouze zhruba každá šestá hráčka stane členkou ženského klubu.

5.2.2 Ukončení fotbalové kariéry

Z analýzy datového souboru vyplývá, že z celkového počtu 2 431 záznamů již téměř 75 % hráček ukončilo svou fotbalovou kariéru. Jedná se o 1 817 fotbalistek ze všech žákovských kategorií z ročníku 2015/16 včetně soutěží žákyň, které se v současnosti již aktivně nevěnují fotbalu. Zbývajících 25,26 %, což odpovídá 614 jednotlivkyním, se stále aktivně účastní fotbalových soutěží, ať už v divizních či ligových ženských týmech. Navíc u hráček zaznamenaných v tomto ročníku v chlapeckých soutěžích je podíl těch s ukončenou kariérou mnohem vyšší než u hráček zaznamenaných v soutěžích žákyň. Z jednotlivkyň, které byly alespoň jednou zaznamenaný v chlapecké soutěži, ukončilo kariéru 75 %. V porovnání s tím hráčky, které byly alespoň jednou zaznamenaný v soutěži žákyň, skončily do současnosti se svou kariérou v 55 % případů.

Obr. 5: Podíl hráček ze žákovských soutěží a soutěží žákyň v sezoně 2015/16 v okresech ČR, které ukončily kariéru, a celkový počet hráček
Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

Jelikož průměrný podíl hráček v okresech ČR z ročníku 2015/16, které v současnosti již nepůsobí na fotbalových hřištích, těsně přesahuje 75 %, jen zlomek těchto okresů se s podílem fotbalistek pokračujících v kariéře i v ročníku 2023/24 pohybuje kolem 50 %. Poměrově nejvíce dívek stále hraje fotbal v okrese Brno-město.

Zde svou kariéru ukončilo pouze 40 % dívek. Těsně nad 50% hranicí ukončených kariér se pohybuje okres Semily, těsně nad ní poté okresy Prostějov (52,38 %), Plzeň-město (52,94 %), České Budějovice (53,33 %) a Chrudim (53,85 %), což je zobrazeno na Obr. 5. Tyto okresy ve většině případů korespondují s rozložením ženských fotbalových klubů na Obr. 1. Tmavší oblasti značící okresy s vyšším podílem dívek, které ukončily kariéru, odpovídají opět většinově periferním oblastím či oblastím bez přítomnosti ženského klubu. Takovými oblastmi jsou pro uvedení např. okresy Jeseník, s téměř 95% podílem dívek s ukončenou kariérou, nebo Rychnov nad Kněžnou, kde se tento podíl pohybuje těsně nad 87 %. Další takovou oblastí by se daly určit i okresy Frýdek-Místek a Vsetín (oba s podílem kolem 89 %), kde ženské kluby najdeme spíše v blízkosti krajských měst. Podobně je na tom Lounsko (91,67 %), či Kladensko (89,13 %). Extrémní hodnoty 100 % dosahují okresy Děčín a Domažlice. Žádná ze zaznamenaných dívek s mateřským klubem v těchto okresech již se svou fotbalovou kariérou nepokračuje. Na tyto vysoké hodnoty navazují ještě sousední okresy Domažlicka, a to Tachov (87,50 %) a Plzeň-jih (90,48 %).

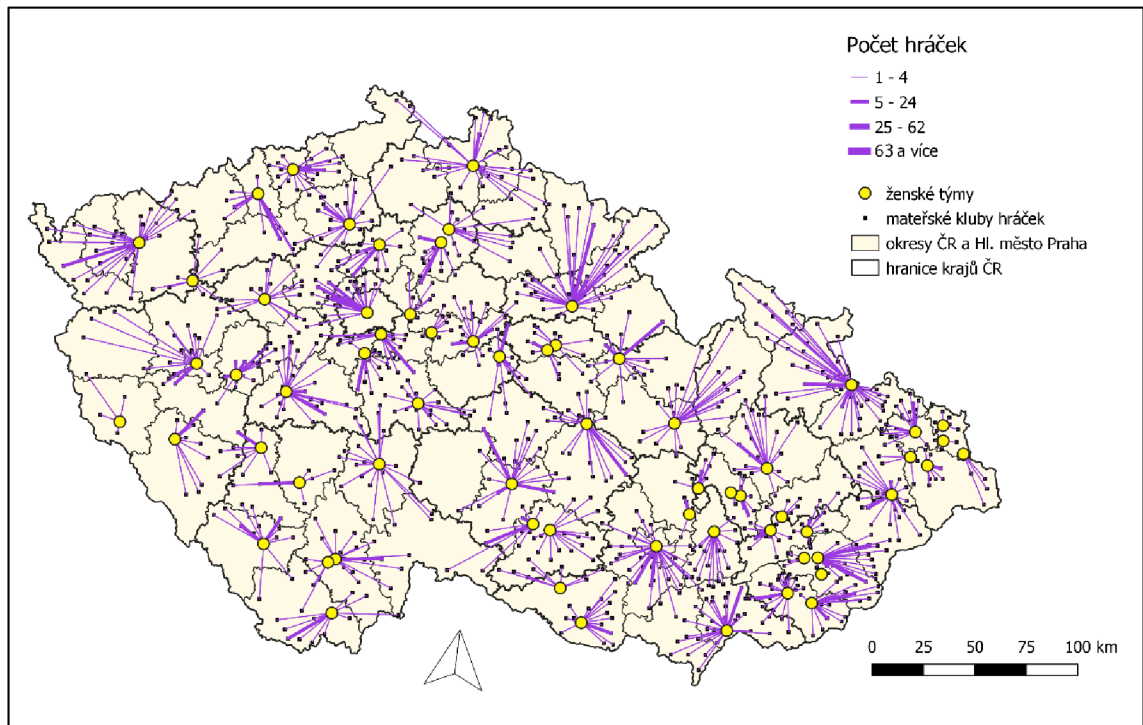
5.3 Časová dostupnost mezi kluby

Po analýze všech mateřských klubů zaznamenaných hráček a všech klubů hrajících ženskou soutěž, resp. přiřazení obce, ve které kluby sídlí, byla vypočtena minutová vzdálenost mezi všemi existujícími dvojicemi těchto klubů. Bližším prozkoumáním těchto dat lze najít možné souvislosti mezi časovou dostupností a participací dívek ve fotbale či jejich fotbalovým vývojem. V následujících kapitolách budou prezentovány výsledky analýzy dat o časové dostupnosti mezi mateřským a ženským klubem, u aktivních hráček bude podrobněji rozebrána minutáž mezi jejich mateřským a aktuálním klubem.

5.3.1 Časová dostupnost mezi mateřským klubem a klubem hrajícím ženskou soutěž

Průměrná časová vzdálenost, která dělí každou zaznamenanou hráčku od klubu, který v současném ročníku 2023/24 hraje ženskou fotbalovou soutěž, je 13 minut. Tuto hodnotu však zkreslují městské okresy, které jsou zastoupeny velkým množstvím hráček, jejichž mateřský klub se nachází ve stejné obci jako ženský tým. Jedná se o Prahu, Brno,

Ostravu a Plzeň, jejichž průměrná hodnota časové vzdálenosti mateřského a nejbližšího ženského klubu hráček z těchto okresů dosahuje hodnoty 0 nebo 1. Průměrná hodnota časové dostupnosti vypočtená z průměrů všech okresů poté činí 15 minut. Spádovost jednotlivých mateřských klubů všech hráček vzhledem k nejbližším ženským týmům je znázorněna na Obr. 6.

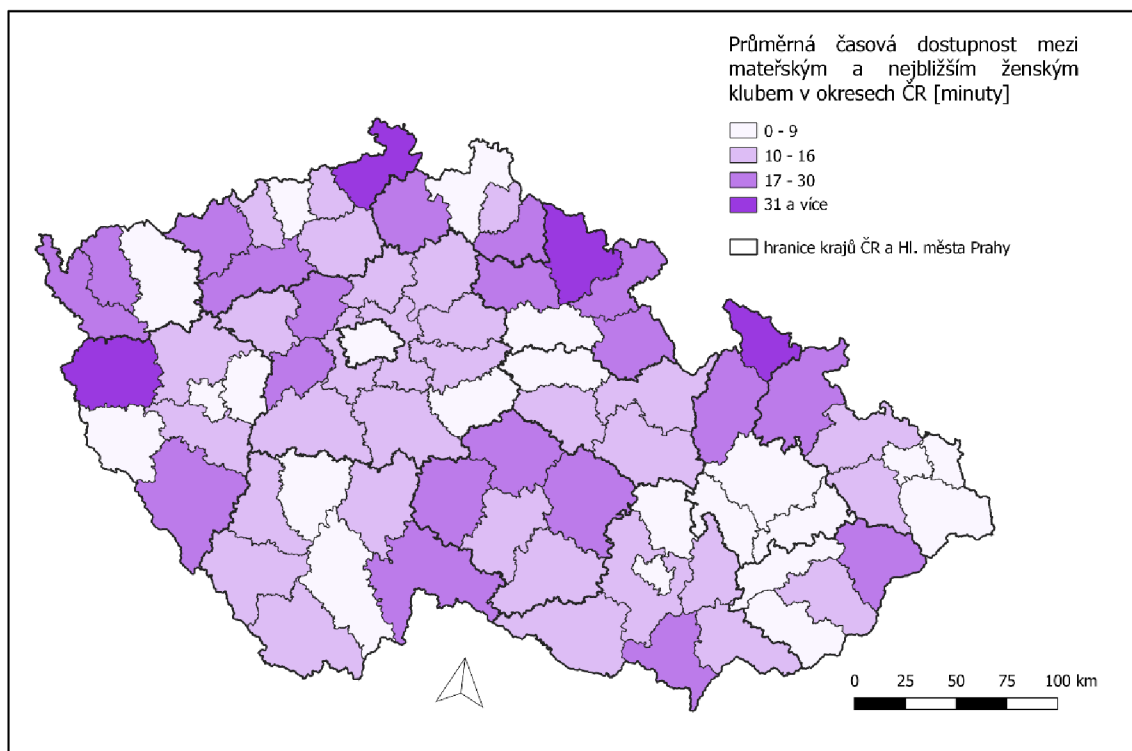

Obr. 6: Spádovost mateřských klubů zaznamenaných hráček do ženských klubů sezony 2023/24 v ČR

Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno, nejbliže od mateřského klubu to mají do ženského týmu dívky z městských okresů čtyř největších měst v ČR. Do 5 minut se průměrně do týmu žen dostanou dívky v okresech Karviná a Kroměříž, které leží v oblasti s vyšší hustotou ženských klubů (viz Obr. 1). Z Obr. 7 vyplývá, že nadpoloviční většina ze 76 okresů ČR a Prahy dosahuje průměrných či menších hodnot než je průměrná celorepubliková časová dostupnost. Celkem se alespoň jeden ženský klub libovolné úrovně nachází ve 48 okresech, které ve většině případů dosahují podprůměrných až průměrných hodnot. Nelze si nevšimnout, že okresy s vyšší hodnotou časové dostupnosti tvoří ve většině případů příhraniční oblasti. Za periferní oblast mimo pohraničí by se dal považovat také kraj Vysočina. Vůbec nejvyšší průměrné porce minut k nejbližšímu ženskému týmu nabývají převážně horské okresy u hranic. Jedná se o Trutnov (33 minut), Tachov (34 minut) nebo Jeseník (52 minut). Dalšími většinou příhraničními okresy s vysokou

hodnotou časové dostupnosti a nepřítomnosti ženského klubu jsou např. Žďár nad Sázavou (23 minut), Náchod (25 minut), Jindřichův Hradec (28 minut), či okres Děčín (37 minut).

Obr. 7: Průměrná časová dostupnost mezi mateřským klubem zaznamenaných hráček ze sezony 2015/16 a nejbližším klubem hrající ženskou soutěž v sezoně 2023/24 v okresech ČR

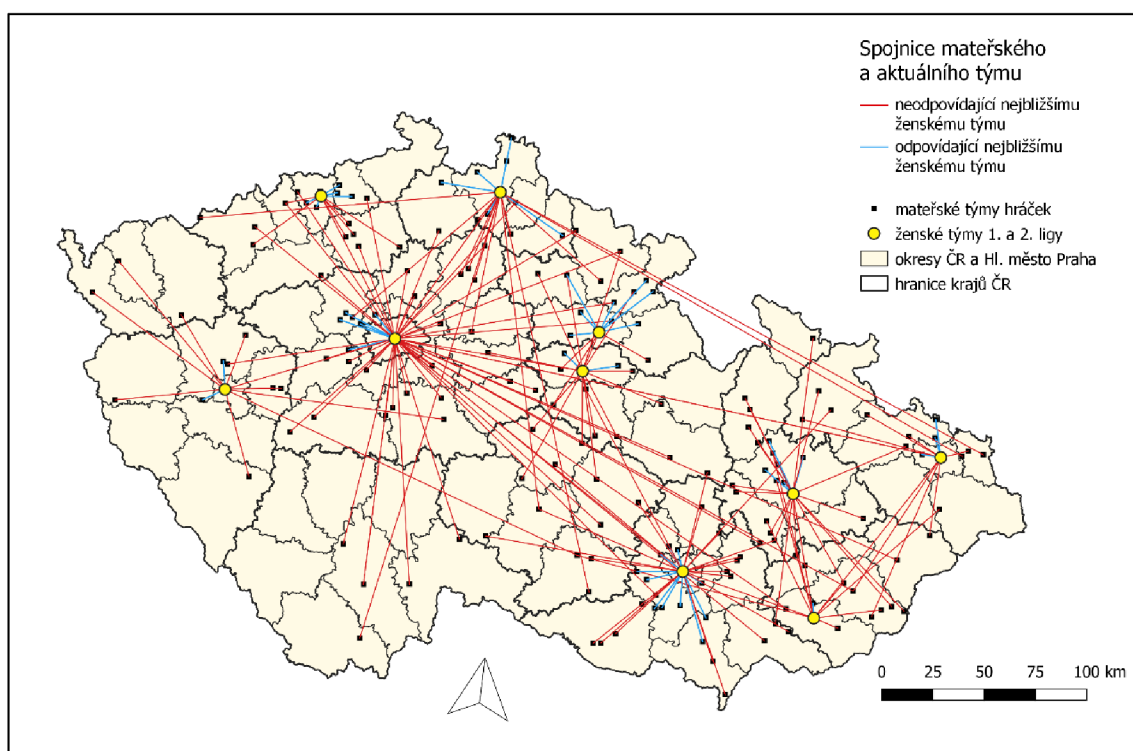
Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

5.3.2 Vliv časové dostupnosti na pokračování fotbalové kariéry

Z 614 stále aktivních dívek v sezoně 2023/24 nastupuje pouze 296 z nich za ženský tým, který se nachází nejbližší k jejich mateřskému klubu. To odpovídá necelé polovině těchto fotbalistek, přesněji 48,2 %. Tyto výsledky jsou znázorněny na Obr. 8 až 10. Na Obr. 8 náležitě k celostátním soutěžím lze pozorovat nejdelší spojnice, které se rovnají geografické dostupnosti mateřského a aktuálního klubu. Nejvíce hráček se svou fotbalovou aktivitou v nejvyšších soutěžích koncentruje z různých koutů republiky do Prahy. Velký rozptyl po území státu vidíme například i u libereckého týmu. Naopak v týmu z Hradce Králové převažují hráčky z nejbližšího okolí. Navíc v celém mapovém poli převažuje červená barva, což značí skutečnost, že hráčky nehrají za nejbližší ženský klub. To může souviset s potřebou vyšší soutěžní úrovně týmu, která

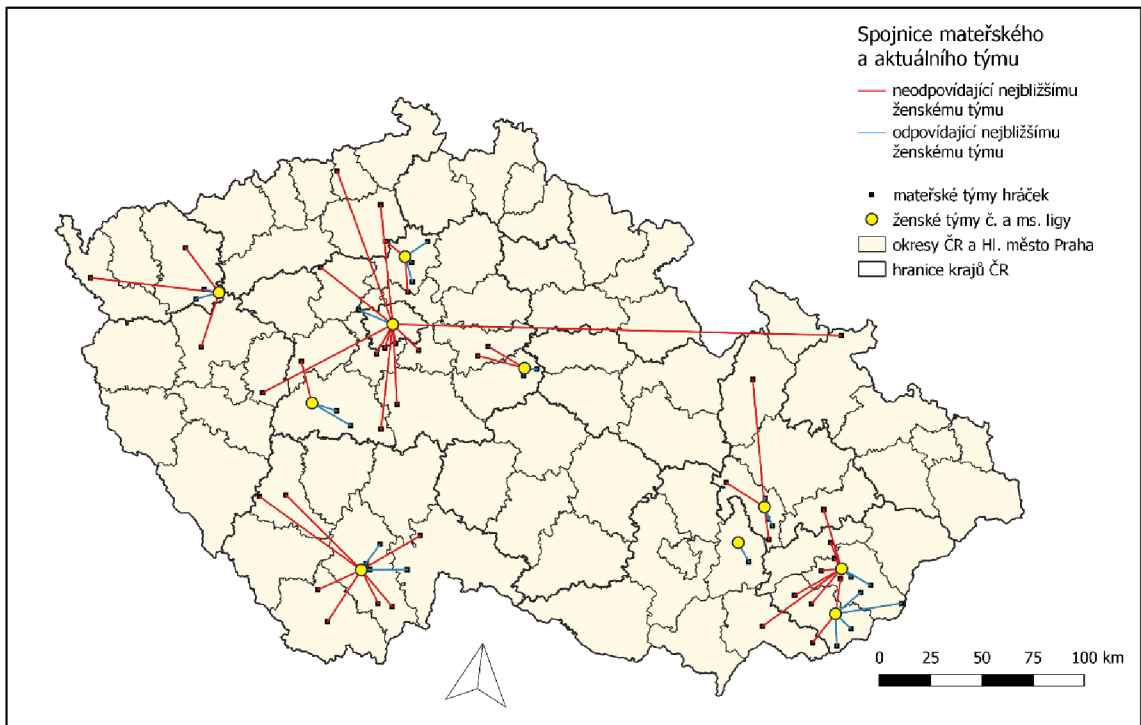
se v nejbližším okolí mateřského klubu nemusí vždy nacházet. Hráček českých a moravskoslezských lig je v porovnání s ostatními úrovněmi nesrovnatelně méně, ale i z tak malého vzorku lze na první pohled (viz Obr. 9) vypožorovat až na výjimky mnohem menší vzdálenosti mezi mateřskými a aktuálními týmy těchto hráček. Větší koncentraci hráček z širšího okolí lze pozorovat opět u Prahy a také například v Českých Budějovicích. U divizních hráček (viz Obr. 10) se již poměr modrých a červených spojníc téměř vyrovnává, což znamená, že více hráček v porovnání s vyššími soutěžními úrovněmi hraje za nejbližší ženský tým. Větší koncentraci hráček ze širšího okolí lze pozorovat opět v malé míře v Praze a také u týmů ze střední Moravy (TJ Sokol Vlkov nebo FC AJAX Bezměrov). Za zmínku také stojí, že 9 zaznamenaných fotbalistek se věnuje fotbalu mimo hranice našeho státu. Nejpočetnější české zastoupení mají ženské a dívčí fotbalové soutěže v Rakousku, kde hrají hned 4 hráčky z našeho seznamu. Dva nálezy lze poté zaznamenat v amerických univerzitních ligách. Po jedné hráčce mají v seznamu zastoupení také Německo, Itálie a Švédsko.

Obr. 8: Spojnice mateřských a aktuálních klubů hráček 1. a 2. ligy v sezoně 2023/24 vzhledem k nejbližšímu ženskému týmu

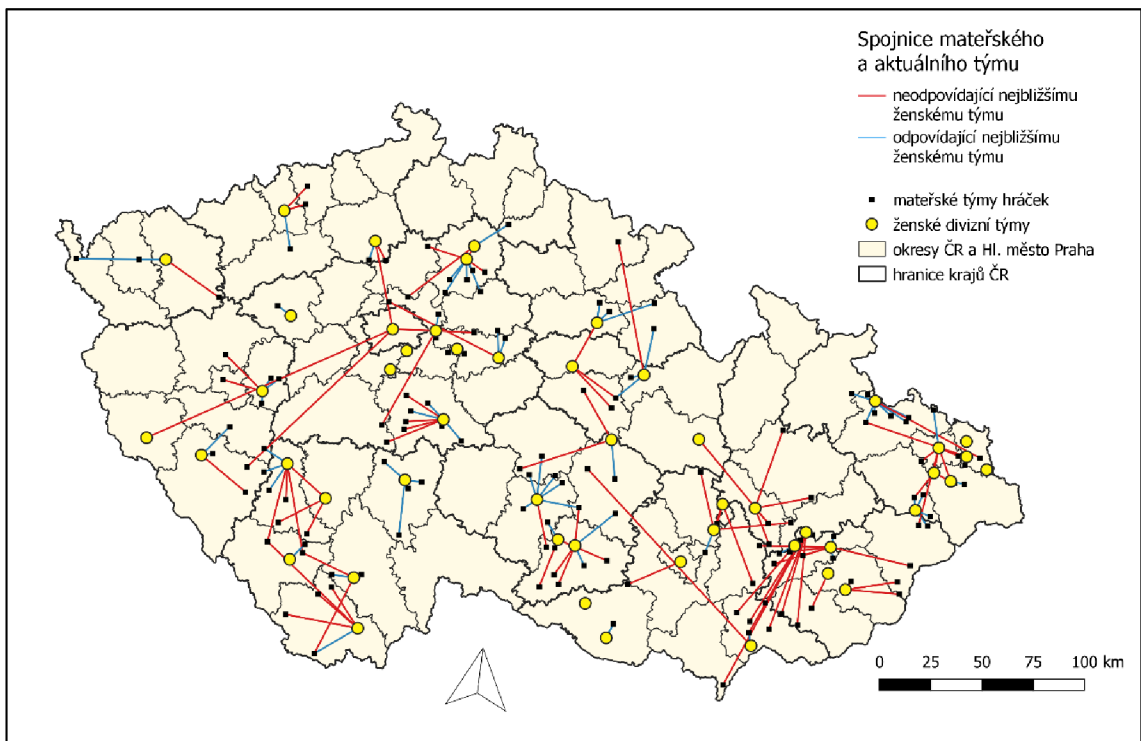
Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

*na mapě nejsou zobrazeny hráčky, jejichž aktuální klub má sídlo v totožné obci jako klub mateřský

Obr. 9: Spojnice mateřských a aktuálních klubů hráček české a moravskoslezské ligy v sezoně 2023/24 vzhledem k nejbližšímu ženskému týmu
 Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

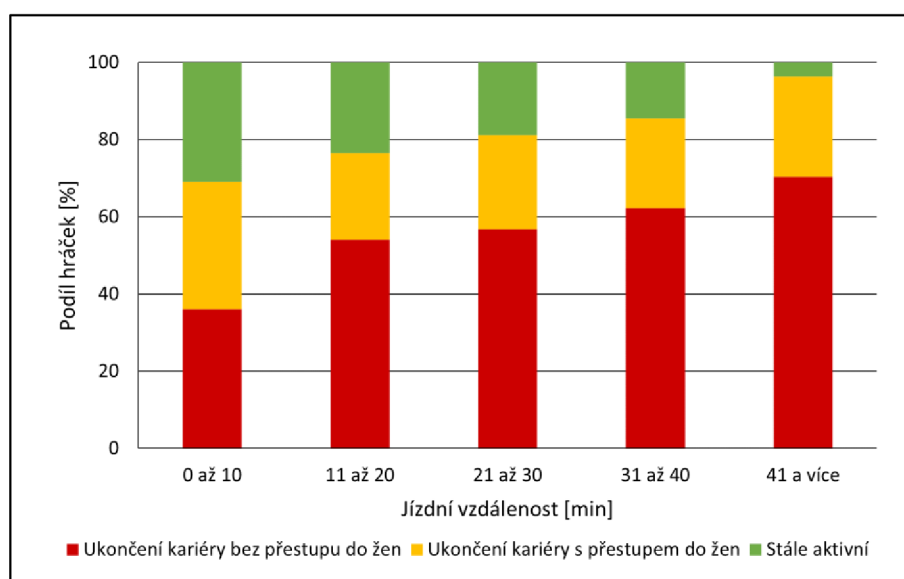
*na mapě nejsou zobrazeny hráčky, jejichž aktuální klub má sídlo v totožné obci jako klub mateřský

Obr. 10: Spojnice mateřských a aktuálních klubů hráček divize v sezoně 2023/24 vzhledem k nejbližšímu ženskému týmu
 Zdroj: IS FAČR (2024); ARCDATA Praha (2016); vlastní zpracování

*na mapě nejsou zobrazeny hráčky, jejichž aktuální klub má sídlo v totožné obci jako klub mateřský

Statistickou analýzou těchto dat lze interpretovat existující vztahy mezi dvěma proměnnými, a sice minuty dělicí hráčku od nejbližšího ženského klubu a stupni fotbalového vývoje. Při rozdělení dojezdové vzdálenosti do kategorií (viz Obr. 11) lze pozorovat téměř lineární nárůst podílů ukončených kariér vzhledem ke zvyšující se vzdálenosti od nejbližšího ženského klubu. Opačný trend vzniká u stále aktivních hráček, kdy se tyto podíly se zvyšující se minutáží zmenšují. V první časové kategorii by se dalo hovořit téměř o třech stejných podílech pro všechny stupně fotbalového vývoje. Naopak v poslední kategorii 45 a více minut drtivě převažuje podíl ukončených kariér.

Obr. 11: Podíly hráček dle vývoje kariéry vzhledem k časové dostupnosti mezi mateřským klubem a nejbližším klubem s ženským nebo dívčím týmem
Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

Pro číselné vyjádření tohoto vztahu byl použit i Spearmanův koeficient pořadové korelace (r_s), jenž vyjadřuje sílu závislosti mezi dvěma alespoň ordinálními proměnnými. Síla závislosti mezi jízdním časem do nejbližšího ženského klubu a stupněm fotbalového vývoje hráček ukazuje na slabou nepřímou závislost, jelikož $r_s = -0,23$. V tomto případě by se výsledek dal interpretovat tak, že se vzrůstajícím časem od ženského klubu mírně klesá pravděpodobnost dosáhnout vyššího stupně fotbalového vývoje, tj. klesá šance přestoupit do žen a být stále aktivní fotbalistkou.

5.3.3 Vliv úrovně ženského klubu na časové dostupnosti

Průměrnou hodnotou všech stále aktivních hráček mezi aktuálním a mateřským klubem je 26 minut (viz Tab. 4). Zhruba třetina hráček nastupuje k zápasům nejnižší divizní úrovně. Průměrná vzdálenost divizních týmů od mateřských klubů těchto fotbalistek se blíží k 18 minutám. Obdobnou průměrnou hodnotu lze pozorovat i u hráček z týmů české a moravskoslezské fotbalové ligy, jejichž průměrná časová vzdálenost mezi aktuálním a mateřským klubem nepatrně přesahuje 18 minut. Téměř polovina hráček náleží do klubu hrajícího na nejvyšší celorepublikové úrovni, tj. první nebo druhou fotbalovou ligu. Dle očekávání dosahuje tato průměrná hodnota právě těchto hráček nejvyšší minutáže. Průměrná hráčka dvou nejvyšších ženských soutěží v ČR hraje v klubu, který je od jejího mateřského vzdálen 36 minut.

Tab. 4: Průměrná časová vzdálenost mezi mateřským a aktuálním klubem v závislosti na úrovni hrané soutěže

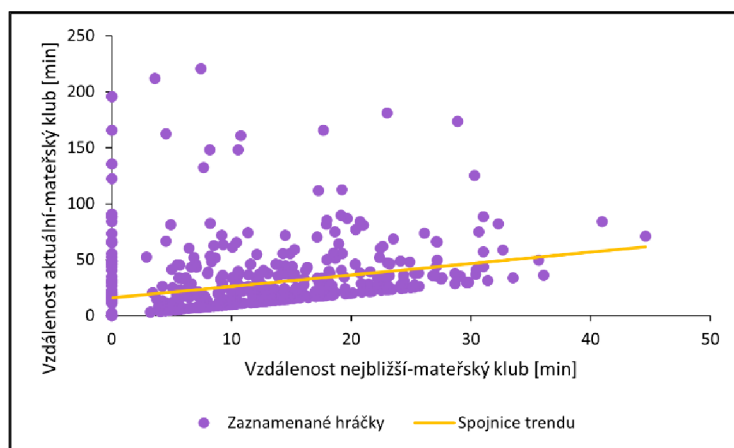
Úroveň soutěže	Počet hráček	Průměrná časová vzdálenost [minuty]
1. a 2 liga	295	36
Česká a moravskoslezská liga	95	18
Divize	215	18
Zahraničí	9	-
Celkem	614	26

Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

Celkem 18 hráček má vzdálenost mezi mateřským a aktuálním klubem větší než 2 hodiny. Nejčastěji se mezi nimi objevují fotbalistky z týmu FC Slovan Liberec (6), SK Slavia Praha (5) a FC Viktoria Plzeň (3), což jsou všechno prvoligové týmy. Jedna z hráček FC Slovan Liberec dosahuje dokonce časové vzdálenosti 3 hodiny a 41 minut. Ovšem existují i hráčky nižších úrovní, jejichž mateřský a aktuální klub dělí více než 120 minut. Nejvyšší časové vzdálenosti ve druhé soutěžní úrovni dosáhla hráčka pražského klubu ABC Braník, a to téměř 3 hodin. Na divizní úrovni byla zaznamenána fotbalistka TJ Jiskra Domažlice, jejíž mateřský klub je odsud vzdálen 91 minut. U případů s takto vysokými hodnotami lze předpokládat, že hráčky změnily během kariéry bydliště, ať už kvůli studiu, sportovní nebo profesní kariéře, přestěhovaly se blíže k sídlu svého aktuálního klubu a nepotýkají se s touto extrémně vysokou dobou při dojíždění.

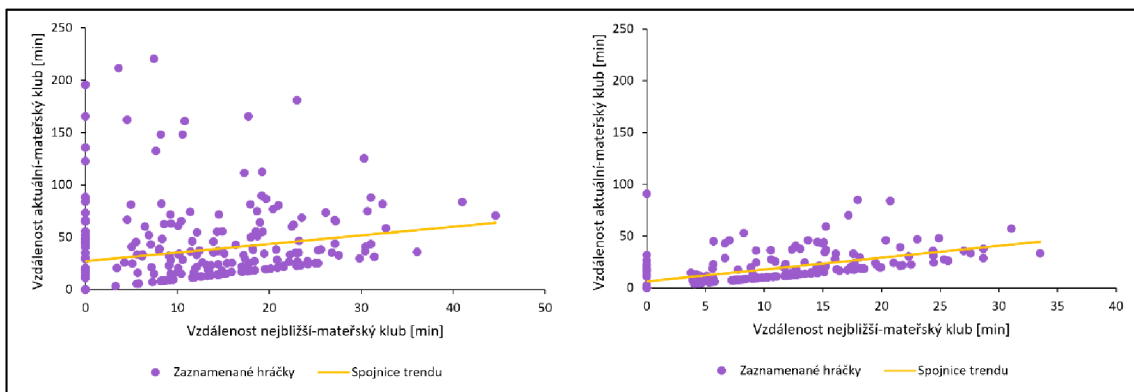
Existuje středně silná přímá závislost mezi časem dojížděky do aktuálního klubu a časem dojížděky do nejbližšího ženského klubu. Spearmanův korelační koeficient

vykazuje hodnotu $r_s = 0,58$. Jelikož se jedná o dvě kardinální proměnné, mohl být vypočten i koeficient Pearsonův (r_p), který činí $r_p = 0,28$. Z těchto hodnot lze odvodit, že s větší vzdáleností od nejbližšího ženského klubu roste i vzdálenost klubu aktuálního. Dalo by se tvrdit, že při zvýšení hodnot jedné proměnné obecně pozorujeme nárůst hodnot i proměnné druhé. Korelační pole těchto dat je znázorněno na Obr. 12.

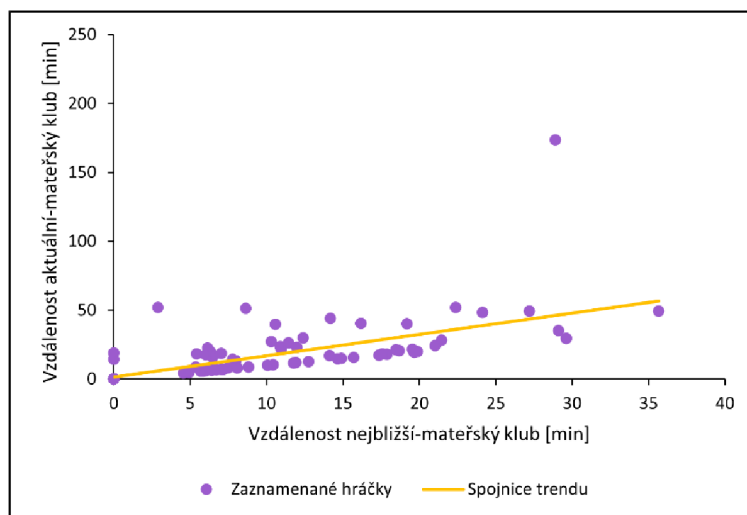
Obr. 12: Korelační pole vzdálenosti mateřského a nejbližšího ženského klubu a mateřského a aktuálního klubu hráček v sezoně 2023/24
Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

Při oddělené analýze těchto dat dle úrovně soutěže lze vyčíst, že podle předpokladu existuje větší rozptyl bodů v korelačním poli pro hráčky z nejvyšších celostátních soutěží než pro hráčky z divizí (viz Obr. 13). Korelační koeficienty ukazují opět na přímou závislost těchto dvou časových proměnných, přičemž vyšších hodnot dosahují výsledky korelační analýzy divizních soutěží, a to $r_s = 0,70$; $r_p = 0,56$. Koeficienty pro nejvyšší soutěž jsou poté $r_s = 0,44$; $r_p = 0,20$. Nižší hodnoty v porovnání s divizními soutěžemi jsou zapříčiněny právě větším rozptylem v korelačním poli. Nejblíže přímé úměrnosti je dle výsledků koeficientů prostřední úroveň soutěží žen zahrnující české a moravskoslezské ligy. Hodnoty $r_s = 0,80$; $r_p = 0,62$ potvrzují téměř lineární seskupení bodů silně kopírující spojnicí trendu a velmi malý rozptyl v korelačním poli (viz Obr. 14). Tyto výsledky mohou být ovlivněny malým počtem hráček v těchto soutěžích v porovnání s ostatními úrovněmi.

Obr. 13: Korelační pole vzdáleností mateřského a nejbližšího ženského klubu a mateřského a aktuálního klubu hráček v sezoně 2023/24 pro celostátní soutěže (vlevo) a divize (vpravo)

Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

Obr. 14: Korelační pole vzdáleností mateřského a nejbližšího ženského klubu a mateřského a aktuálního klubu hráček v sezoně 2023/24 pro české a moravskoslezské soutěže

Zdroj: IS FAČR (2024); vlastní zpracování

6 Diskuze

Výsledky analýzy datového souboru stojícího na základě dat dostupných na IS FAČR dokázaly zodpovědět výzkumné otázky a splnit cíle práce. Při zhodnocení výsledků regionálně-geografické analýzy zaměřené na zastoupení dívek v chlapeckých fotbalových soutěžích lze pozorovat obecně nízká procenta. Podíl hráček v těchto soutěžích, jak se ukázalo, také klesá s rostoucí úrovní soutěže. Například z důvodu rozdílné fyziologie a vývoje obou pohlaví dle Söderströma et al. (2022) lze na vysoké chlapecké úrovni očekávat malý počet hráček. V žákovských věkových kategoriích už lze pozorovat tyto vývojové rozdíly a je možné je setřít pouze vyšší fotbalovou úrovní dívek. Podíly hráček byly také v okresních a méně v krajských soutěžích ovlivněny účastí výhradně dívčího týmu v chlapecké soutěži. Tyto vyšší podíly jsou pozorovatelné i na mapových výstupech regionálně-geografické analýzy. Hráčky byly přiřazeny do okresů a krajů odpovídajících organizační jednotce soutěže nikoliv podle sídla příslušného klubu, což mohlo způsobit v několika málo případech odchylky ve výsledcích. Celkově malý počet fotbalistek oproti opačnému pohlaví lze podpořit například výsledky výzkumu Kleina (1993), který potvrdil, že dívky preferují spíše sporty halové, zatímco chlapi dávají přednost venkovním sportovním aktivitám, mezi které patří i fotbal. Coakley a White (1992) také tvrdí, že i během hodin tělesné výchovy na školách jsou dívky spíše vedeny ke gymnastice a podobným pohybovým aktivitám, zatímco chlapi mají častěji možnost provozovat míčové sporty. Navíc Balish, Rainham a Blanchard (2014) ve svých výsledcích potvrzují fakt, že ženy budou pravděpodobněji provozovat spíše cvičení než sport, ať už individuální nebo kolektivní.

Fotbalový vývoj dívek byl zkoumán z pohledu skutečnosti přestupu do ženského či dívčího týmu a pokračování či ukončení kariéry. Ve výsledcích o přestupu do žen se většina okresů s malým podílem shoduje tím, že na jeho území v současnosti nenajdeme ženský klub. Není však vyloučeno, že v oblastech s nízkým podílem neodpovídající tomuto kritériu, mohl být v minulých sezonách ženský nebo dívčí tým přítomen. Tento ukazatel nebyl předmětem zkoumání v rámci této práce. Vesměs podobné výsledky přinesla analýza ukončení kariéry v jednotlivých okresech. Obecně může být vysoký podíl dívek, které nepokračují s fotbalem, podle Söderströma et al. (2022) zapříčiněn slabými hranicemi mezi dívčím a ženským fotbalem. Platí také, že oproti chlapcům se méně dívek věnuje fotbalu, a tak existuje i méně dívčích a ženských týmů.

Podle Rossinga et. al (2016) je větší pravděpodobnost stát se profesionálním fotbalistou ve městech, kde se takový klub nachází. Naše výsledky by mohly s tímto zjištěním korespondovat v míře přestupu do týmu žen v jednotlivých okresech. Okresy velkých měst s ženskými týmy jako je Plzeň-město, Brno-město, Hlavní město Praha, Ostrava-město, Hradec Králové, Pardubice, Olomouc něco České Budějovice dosahují jako jediné nadprůměrných hodnot v podílu přestupu do žen. Tento fakt by mohl podpořit také výzkum Balishe, Rainhama a Blancharda (2014), kteří tvrdí, že obyvatelé měst nad 100 000 obyvatel mají obecně větší pravděpodobnost na účasti v týmových sportech, kam ženský fotbal patří. Odchylky ve výsledcích by mohl vysvětlit závěr výzkumu Van Nieuwstadta, Dase a Elferink-Gemsera (2021), ve kterém nevidí blízkost týmu jako hlavní proměnnou pro to, stát se vrcholovým sportovcem. Odkazují na dobrou infrastrukturu a dostupnost v rámci Nizozemska, ke které by se mohla blížit i Česká republika. Mírně diskutabilní by mohl být fakt, že hráčky byly přiřazeny do příslušných okresů podle sídla jejich mateřského klubu, který se nemusí rovnat okresu, ve kterém se hráčky narodily, nebo ve kterém vyrůstaly. Dle Hancocka, Vierimaa a Newmana (2022) není vhodné pro tento typ výzkumu používat místo narození. Mnohem užitečnější by mohl být výzkum na základě místa, kde se jedinec sportovně vyvíjel a vyrůstal. Z tohoto pohledu by právě mateřský klub mohl být této charakteristice blíže, jelikož se jedná o první oficiální klub, ve kterém hráč působil. Mohl by tak v odkazu na tento článek více odpovídat místu, kde jedinec se sportem začal a kde se vyvíjel. Analýza zkoumání závislosti časové dostupnosti a dalších proměnných ukázala více či méně silný, ale existující vztah. Jednoznačně narůstající trend ukázal podíl ukončených kariér v závislosti právě na zvyšující se časové dostupnosti. Z korelační analýzy také vyplývá, že s rostoucí vzdáleností ženského klubu roste i vzdálenost klubu aktuálního.

7 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit regionální rozdíly v dívčím a ženském fotbale v České republice. Součástí práce byla rešerše odborné literatury, ve které byly prezentovány různé faktory ovlivňující participaci ve sportu jako například popularita sportu v dané zemi, genderové rozdíly nebo efekty místa narození. Současně byl vložen do kontextu přímo ženský fotbal v České republice a představena jeho soutěžní struktura. V této kapitole byl také prezentován rozdílný soutěžní řád týkající se pravidel pro dívky a rozdílnosti například v příslušnosti do věkových kategorií.

Výsledková část s ohledem na stanovené cíle a výzkumné otázky obsahovala výsledky regionálně-geografické analýzy a statistických metod z různých oblastí ženského a dívčího fotbalu. Mimo jiné ukázaly na velmi nízké zastoupení fotbalistek v chlapeckých žákovských soutěžích. Tyto podíly se postupně snižovaly od okresních, krajských až po zemské soutěže, kde bylo zastoupení dívek minimální. Dále byl analyzován další fotbalový vývoj dívek, a to hlavně skutečnost, zda během kariéry nastoupila za družstvo dívek či žen, a v druhé řadě na pokračování v kariéře či jejím ukončení. Ukázalo se, že větší pravděpodobnost pro ukončení kariéry vykazují dívky zaznamenané v chlapeckých soutěžích než dívky v soutěžích žákyň. Regionálně-geografická analýza odhalila ve většině případů shodu v malé míře přestupu do žen během hráčiny kariéry a nepřítomnosti ženského týmu v regionu. Až na malé odchylky s touto skutečností korespondovala i data o ukončených kariérách. Většina území s vysokou mírou ukončených kariér a nízkou mírou přestupu do žen by se dala charakterizovat jako periferní oblasti České republiky, kde se nachází nedostatek ženských týmů. Byly odhaleny závislosti mezi časovou dostupností a stupněm vývoje fotbalové kariéry založených na dvou dříve zmiňovaných skutečnostech. S rostoucí vzdáleností od ženského klubu výrazně klesá pravděpodobnost být stále aktivní fotbalovou hráčkou. Průměrná časová dostupnost mezi mateřským a aktuálním klubem je nejvyšší pro hráčky z nejvyšších soutěží. S rostoucí vzdáleností mateřského klubu od nejbližšího klubu s ženským týmem stoupá také vzdálenost mezi klubem mateřským a aktuálním. Největší rozdíly v těchto dvou proměnných byly odhaleny v celostátních soutěžích, naopak nejnižší rozdíly byly pozorovány v prostřední úrovni v soutěžích českých a moravskoslezských.

Dílčí výsledky práce přinesly některá nová poznání z oblasti dívčího a ženského fotbalu v České republice. Práce by mohla pomoci lépe pochopit a rozpoznat zaseté vzorce a procesy, které v tomto sportovním odvětví probíhají. Výzvou do budoucna může být přestat se zabývat historií ženského fotbalu a jeho vývojem a zaměřit nové práce spíše na vložení tohoto tématu do kontextu v mnoha různých oborech jako se o to například snažila i tato práce.

8 Summary

The main aim of this bachelor thesis was to identify, using a regional-geographical analysis, the differences in regions of the Czech Republic, such as representation in boys' competitions and also to evaluate the influence of time accessibility on the football development of female players. The theoretical part mainly included factors influencing participation in sports. Women's football in the Czech Republic and its structure of competitions was introduced there. The research results revealed low representation of female players in boys' competitions, which further decreases with increasing competition level. Regional-geographical analysis identified differences in districts of the Czech Republic. These differences were also observed during the analysis of football continuation and transfer to a women's or girls' team. Peripheral areas and areas lacking women's teams exhibited low values. In addition, players in boys' competitions have a higher likelihood of ending their careers than girls in girls' competitions. Statistical methods and calculations revealed a relationship between time accessibility and the probability of remaining an active football player. With higher time accessibility of the players' first club and the nearest women's club, the time accessibility of the first and current club also increases. The highest time accessibility is observed among players from the highest-level competitions in average. This thesis could contribute to a better understanding of the processes taking place in women's and girls' football generally or in the Czech Republic. A challenge for future research focusing on women's football should be to explore this sport in the context of various science and disciplines and to move on knowledge instead of only statements of already known facts.

9 Seznam použité literatury a zdrojů

AUGUSTIN, Jean Pierre. Sport, géographie et aménagement. *Paris: Nathan, 1995*. ISBN 209-190306-X.

BAKER, Joe, Jörg SCHORER, Stephen COBLEY, Gabriele SCHIMMER, and Nick WATTIE. Circumstantial development and athletic excellence: The role of date of birth and birthplace. *European Journal of Sport Science*, **2009**, 9(6), 329–339. DOI: 10.1080/17461390902933812.

BALE, John and Olf MOEN. The Stadium and the City. *Edinburgh: Edinburgh University Press, 1995*. ISBN 1853311103.

BALE, John and Trudo DEJONGHE. Editorial. Sports geography: an overview. *Belgeo. Revue belge de géographie*, **2008**, 2, 157-166. ISSN: 2294-9135. DOI: 10.4000/belgeo.10253.

BALE, John. Sport and place: A geography of sport in England, Scotland and Wales. *London: Hurst, 1982*. ISBN 978-0905838656.

BALE, John. Sports geography. *London: E. & F. N. Spon, 1989*. ISBN 978-0419143901.

BALISH, Shea Michael, Daniel RAINHAM and Chris BLANCHARD. Community size and sport participation across 22 countries. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, **2015**, 25(6), 576-581. DOI: 10.1111/sms.12375.

COAKLEY, Jay and Anita WHITE. Making decisions: Gender and sport participation among British adolescents. *Sociology of sport journal*, **1992**, 9(1), 20-35. DOI: 10.1123/ssj.9.1.20.

CÔTE, Jean, Dany J. MACDONALD, Joseph BAKER, and Bruce ABERNETHY. When “where” is more important than “when”: Birthplace and birthdate effects on the achievement of sporting expertise. *Journal of Sports Sciences*, **2006**, 24(10), 1065–1073. DOI: 10.1080/02640410500432490.

DAVISON, Kirsten Krahnstoever and Catherine T. LAWSON. Do attributes in the physical environment influence children’s physical activity? A review of the literature. *International Journal Of Behavioral Nutrition And Physical Activity*, **2006**, 3(1), 1-17. DOI: 10.1186/1479-5868-3-19.

DEMPSEY, Nicola, Caroline BROWN and Glen BRAMLEY. The key to sustainable urban development in UK cities? The influence of density on social sustainability. *Progress in Planning*, **2012**, 77(3), 89–141. DOI: 10.1016/j.progress.2012.01.001.

FAČR – FOTBALOVÁ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY. *Soutěžní řád mládeže a žen FAČR – edice 2022/2023*. Praha, **2022** [cit. 19-04-2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/novelizace-soutezniho-radu-a-soutezniho-radu-mladeze-a-zen-od-1-7-2022/a16440>

FAČR – FOTBALOVÁ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY. *Soutěže žen* [online]. Praha, **2023a** [cit. 19-04-2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/souteze/subjekty/subjekt/392>

FAČR – FOTBALOVÁ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY. *Soutěžní řád mládeže a žen FAČR – edice 2023/2024*. Praha, **2023b** [cit. 19-04-2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/facr/novelizace-soutezniho-radu-mladeze-a-zen-od-1-6-2023/a18407>

FAČR – FOTBALOVÁ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY. *Skvěle! Reprezentace ČR žen do 19 let postupuje na ME 2023 do Belgie* [online]. Praha, **2023c** [cit. 19-04-2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/zeny/skvele-reprezentace-cr-zen-do-19-let-postupuje-na-me-2023-do-belgie/a18172>

FAČR – FOTBALOVÁ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY. *Před rekordní návštěvou dominovala v Edenu Slavia* [online]. Praha, **2024** [cit. 19-04-2024]. Dostupné z: <https://www.fotbal.cz/zeny/pred-rekordni-navstevou-dominovala-v-edenu-slavia/a20267>

FLEIŠINGEROVÁ, Sabina. Historie ženské kopané v České republice. *Bakalářská práce*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, **2014**. Vedoucí práce: Mgr. Jakub Válek, Ph.D.

FULLER, Richard A. and Kevin J. GASTON. The scaling of green space coverage in European cities. *Biology Letters*, **2009**, 5(3), 352–355. DOI: 10.1098/rsbl.2009.0010.

GAFFNEY, Christopher. Geography of Sport. *Social Sciences in Sport*, **2014**, 2(6), 109-134. DOI: 10.5040/9781492595885.ch-006.

HANCOCK, David J., Matthew VIERIMAA and Ashley NEWMAN. The geography of talent development. *Frontiers in Sports and Active Living*, **2022**, 4: 1031227. DOI: 10.3389/fspor.2022.1031227.

HANCOCK, David J., Patrícia COUTINHO, Jean CÔTÉ and Isabel MESQUITA. Influences of population size and density on birthplace effects. *Journal of Sports Sciences*, **2018**, 36(1), 33-38, DOI: 10.1080/02640414.2016.1276614.

HANIAKOVÁ, Eva, Stanislav HRABĚ a Lubomír KRÁL. *Císařovna fotbalu Eva Haniaková: novodobá historie ženského fotbalu u nás a vzpomínky české reprezentantky*. Praha: *Epocha*, **2022**. ISBN 978-80-278-0082-7.

HILDERBRAND, J. R. The Geography of Games: How the sports of nations form a gazetteer of the habits and histories of their peoples. *National Geographic Magazine*, **1919**, 32(2), 98-143.

HUŇÁČKOVÁ, Eva. Historie ženského fotbalu ve Starém Mateřově. Brožura vydaná u příležitosti oslavy 10. výročí od založení fotbalového družstva žen. *Sampík*, **2008**.

ILIEȘ, Alexandru, Olivier DEHOORNE, Jan WENDT and Gabor KOZMA. For Geography and Sport, Sport Geography or Geography of Sport. *Geosport for Society*, **2014**, 1(1-2), 7-18. ISSN 2393-1353.

KLEIN, Marie-Luise. Social-spatial conditions affecting women's sport: The case in the Ruhr area. *International Review for the Sociology of Sport*, **1993**, 28(2-3), 145-155. DOI: 10.1177/101269029302800206.

LIDOR, Ronnie, Michal ARNON, Zohar MAAYAN, Tamar GERSHON and Jean CÔTÉ. Relative age effect and birthplace effect in division 1 female ballgame players– the

relevance of sport specific factors. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, **2014**, 12(1), 19–33. DOI: 10.1080/1612197X.2012.756232.

MACDONALD, Dany J., Jared KING, Jean CÔTÉ and Bruce ABERNETHY. Birthplace effect on the development of female athletic talent. *Journal of Science and Medicine in Sport*, **2009**, 12(1), 234–237. DOI: 10.1016/j.jsams.2007.05.015.

MACHO, Milan. Zlatá kniha fotbalu: historie a současnost nejoblíbenější hry na světě. *Praha: XYZ*, **2006**. ISBN 80-87021-35-5.

OAKES, J. Michael, Ann FORSYTH and Kathryn H. SCHMITZ. The effects of neighborhood density and street connectivity on walking behavior: The Twin Cities walking study. *Epidemiologic Perspectives & Innovations*, **2007**, 4(1), 16. DOI: 10.1186/1742-5573-4-16.

RAMAN, Shibu. Designing a liveable compact city: Physical forms of city and social life in urban neighbourhoods. *Built Environment*, **2010**, 36(1), 63–80. DOI: 10.2148/benv.36.1.63.

RECLUS, Élisée. Nouvelle géographie universelle La terre et les hommes 4 : L'Europe du Nord-Ouest. *Paris: Librairie Hachette et Cie*, **1879**. ISBN 9780274435692.

ROONEY, John. Up from the mines and out from the prairies : some geographical implications of football in the United States. *Geographical Review*, **1969**, 59(4), 471-492.

ROSSING, Niels Nygaard, Anders Esbjerg NIELSEN, Anne-Maire ELBE and Dan Stieper KARBING. The role of community in the development of elite handball and football players in Denmark. *European Journal of Sport Science*, **2016**, 16(2), 237-245. DOI: 10.1080/17461391.2015.1009492.

SÖDERSTRÖM, Tor, Peter BRUSVIK, Magnus FERRY and Stefan LUND. Selected 15-year-old boy and girl football players' continuation with football and competitive level in young adulthood: the impact of individual and contextual factors. *European Journal for Sport and Society*, **2022**, 19(4), 368-387. DOI: 10.1080/16138171.2021.2001172.

TURNNIDGE, Jennifer, David J. HANCOCK and Jean CÔTÉ. The influence of birth date and place of development on youth sport participation. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, **2014**, 24(2), 461–468. DOI: 10.1111/sms.12002.

VAN NIEUWSTADT, Michiel H. H., Marjolijn DAS and Marije T. ELFERINK-GEMSER. Mechanisms explaining the birthplace effect for male elite football players. *Journal of Sports Sciences*, **2021**, 39(5), 576–582. DOI: 10.1080/02640414.2020.1835237.

9.1 Datové zdroje

IS FAČR – INFORMAČNÍ SYSTÉM FOTBALOVÉ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehled soutěží FAČR* [online]. Praha, **2024**. Dostupné z: <https://is1.fotbal.cz/souteze/prehled-soutezi.aspx?sport=fotbal>

ARCDATA. *ArcČR 500 verze 3.3*. Praha, 2016. Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/cs-cz/produkty/data/arccr?rsource=https%3A%2F%2Fwww.arcdata.cz%2Fprodukty%2Fgeograficka-data%2Farccr-500>

Seznam tabulek

Tab. 1: Zastoupení dívek v chlapeckých žákovských soutěžích podle úrovně v sezoně 2015/16

Tab. 2: Zastoupení dívek v chlapeckých žákovských krajských soutěžích v sezoně 2015/16 v jednotlivých krajích ČR podle průměrného podílu

Tab. 3: Zastoupení dívek v chlapeckých žákovských zemských soutěžích v sezoně 2015/16

Tab. 4: Průměrná časová vzdálenost mezi mateřským a aktuálním klubem v závislosti na úrovni hrané soutěže

Seznam obrázků

Obr. 1: Týmy hrající ženské soutěže FAČR v sezoně 2023/24

Obr. 2: Procentuální zastoupení hráček v celkovém počtu hráčů a počet hráček v okresních soutěžích v jednotlivých okresech ČR pro sezonu 2015/16

Obr. 3: Procentuální zastoupení hráček v celkovém počtu hráčů a počet hráček v krajských soutěžích v jednotlivých krajích ČR pro sezonu 2015/16

Obr. 4: Podíl hráček ze žákovských soutěžích a soutěžích žákyň v sezoně 2015/16 v okresech ČR, které během kariéry přestoupily do žen, a celkový počet hráček

Obr. 5: Podíl hráček ze žákovských soutěží a soutěží žákyň v sezoně 2015/16 v okresech ČR, které ukončily kariéru, a celkový počet hráček

Obr. 6: Spádovost mateřských klubů zaznamenaných hráček do ženských klubů sezony 2023/24 v ČR

Obr. 7: Průměrná časová dostupnost mezi mateřským klubem zaznamenaných hráček ze sezony 2015/16 a nejbližším klubem hrající ženskou soutěž v sezoně 2023/24 v okresech ČR

Obr. 8: Spojnice mateřských a aktuálních klubů hráček 1. a 2. ligy v sezoně 2023/24 vzhledem k nejbližšímu ženskému týmu

Obr. 9: Spojnice mateřských a aktuálních klubů hráček české a moravskoslezské ligy v sezoně 2023/24 vzhledem k nejbližšímu ženskému týmu

Obr. 10: Spojnice mateřských a aktuálních klubů hráček divize v sezoně 2023/24 vzhledem k nejbližšímu ženskému týmu

Obr. 11: Podíly hráček dle vývoje kariéry vzhledem k časové dostupnosti mezi mateřským klubem a nejbližším klubem s ženským nebo dívčím týmem

Obr. 12: Korelační pole vzdálenosti mateřského a nejbližšího ženského klubu a mateřského a aktuálního klubu hráček v sezoně 2023/24

Obr. 13: Korelační pole vzdálenosti mateřského a nejbližšího ženského klubu a mateřského a aktuálního klubu hráček v sezoně 2023/24 pro celostátní soutěže (vlevo) a divize (vpravo)

Obr. 14: Korelační pole vzdálenosti mateřského a nejbližšího ženského klubu a mateřského a aktuálního klubu hráček v sezoně 2023/24 pro české a moravskoslezské soutěže